

**Dopady zákona o pojišťovacích
zprostředkovatelích a likvidátorech
pojistných událostí**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Ing. Lenka Lízalová, Ph.D.

Tomáš Pospíchal

Jihlava 2008

Anotace

Na následujících stranách jsou rozebrány přínosy a nedostatky zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech. První část (1. až 3. kapitola) je věnována základnímu uvedení do problematiky zákona, základním pojmům a vzniku. Druhá část (4. až 9. kapitola) seznamuje čtenáře s důkladným rozбором jednotlivých částí zákona jak po jeho teoretické tak částečně i po praktické části. Třetí a závěrečná část (10. kapitola) je věnována vyhodnocení a rozboru dotazníku zpracovaného mezi zprostředkovateli s návrhy na řešení jednotlivých zjištěných problémů pro lepší fungování zákona.

Annotation

The following pages focus on the analysis of the benefits and drawbacks of the Insurance Broker and Claims Adjustor Act. The first part (Chapters 1 - 3) includes the basic introduction to the problems covered by the Act, the process of its development and key terms used. The second part (Chapters 4 - 9) presents a thorough analysis of the individual parts of the act, paying attention to both its theoretical and, in part, its practical aspects. The third and final part (Chapter 10) is concerned with the assessment and analysis of a questionnaire prepared by joint efforts of insurance brokers, which presents proposals for addressing the specific issues identified within the Act, in order to achieve its improved operation.

Klíčová slova

Zprostředkovatelská činnost, pojišťovací zprostředkovatel, pojišťovna, pojišťovnictví, Česká asociace pojišťoven, Asociace Českých pojišťovacích makléřů

Keywords

Intermediary's activity, insurance broker, insurance company, insurance industry, Cech Insurance Association, Association of Czech Insurance Brokers

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí diplomové práce Ing. Lence Lízalové, Ph.D. za odborné vedení práce a za podporu při jejím vytváření. Velký dík také patří všem respondentům, kteří mi byli ochotni věnovat svůj čas a zúčastnili se mého výzkumu.

Rád bych poděkoval také své rodině, která mě při vytváření této práce podpořila a bez jejíž pomoci by nebylo možné práci dokončit

Obsah

1 Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích.....	7
1.1 Představení právního předpisu a jeho vzniku	7
1.2 P Situace před zavedením zákona.....	11
1.3 Novelizace zákona, jeho problémy a změny	11
2 Vymezení pojmů z oblasti zprostředkovatelská činnost.....	14
3 Činnosti vyloučené z působnosti zprostředkovatelů.....	16
4 Typy pojišťovacích zprostředkovatelů	17
4.1 Vázaný pojišťovací zprostředkovatel – VPZ.....	17
4.2 Podřízený pojišťovací zprostředkovatel – PPZ	18
4.3 Výhradní pojišťovací agent – VPA	18
4.4 Pojišťovací agent – PA	19
4.5 Pojišťovací makléř – PM	20
4.6 Pojišťovací zprostředkovatel z jiného členském státu EU	21
4.7 Čeští zprostředkovatelé v jiném státě než ČR	21
4.8 Pojišťovací zprostředkovatel ze třetího státu.....	21
5 Podmínky provozování činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.....	22
5.1 Registr.....	22
5.1.1 Žádost pojišťovacího zprostředkovatele o zápis do registru	24
5.1.2 Zápis do registru	24
5.1.3 Zrušení zápisu v registru.....	25
5.2 Odborná způsobilost	26
5.2.1 Výkon odborné zkoušky	26
5.2.2 Stupně odborné způsobilosti.....	27
5.2.3 Další informace o odborné způsobilosti	28
5.3 Důvěryhodnost.....	28
5.3.1 Důvěryhodnost fyzických osob	29
5.3.2 Důvěryhodnost právnických osob	30
5.3.3 Etika.....	30
6 Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.....	33
6.1 Záznamová povinnost pojišťovacích zprostředkovatelů	34
6.2 Výkazová povinnost	36

7 Samostatný likvidátor poj. událostí – SLPU.....	37
8 Státní dozor a opatření k nápravě	39
8.1 ČNB	40
8.2 Přerušení činnosti.....	40
8.3 Pozastavení činnosti.....	41
8.4 Sankce.....	41
9 Rozdíly mezi jednotlivými typy pojišťovacích zprostředkovatelů.....	43
10 Reakce na novelizace zákona	44
10.1 Vyhodnocení dotazníku	45
10.2 Závěr dotazníku	51
11 Závěr práce	52
12 Literatura a seznamy	54

Úvod

Pojišťovnictví je důležitým odvětvím tržní ekonomiky. Je zaměřeno především na pojistnou ochranu a úhradu škod vzniklých nahodilou událostí. Význam pojištění neustále roste, a to především z toho důvodu, že se jedná o jeden ze způsobů krytí rizik. Občané, stejně jako podnikatelé jsou neustále vystaveni různým druhům nebezpečí, které mohou ohrozit jejich existenci. Jedním ze způsobů, jak zredukovat následky těchto rizik je právě pojištění. Klient si může pojištění sjednat prostřednictvím různých distribučních kanálů, mezi nimiž jsou i pojišťovací zprostředkovatelé. Jedná se o specifickou profesi, ve které jsou důležité odborné znalosti z oblasti pojišťovnictví, tak i z oblasti psychologie člověka. Zprostředkovatelé pojištění jsou prostředníky mezi kupcem a prodejcem pojištění, protože usnadňují styk klienta s pojišťovnou.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie bylo nezbytné provést zásadní změny a doplnění v oblasti pojistného práva tak, aby tato základní pravidla odpovídala pravidlům stanoveným právní úpravou komunitárního práva. v průběhu let 2004-2007 nabyla na účinnosti řada nových či novelizovaných právních předpisů, jejich smyslem a úkolem bylo vytvoření nového právního rámce pro oblast pojišťovnictví.

Téma: Dopady zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí jsem si vybral hned z několika důvodů. Existence tohoto zákona není veřejnosti známa a většina z ní nahlíží na pojišťovací zprostředkovatele s nedůvěrou a se strachem z podvodů. Jen malá část veřejnosti doceňuje jejich práci. Věřím, že tento postoj vzhledem k zákonnému zabezpečení a ochraně klientů je z větší části mylný a zbytečný. Proto bych rád tento postoj ve své práci vyvrátil a také bych rád objasnil některé další problémy tohoto zákona jak po právní, tak praktické stránce. Dále mám ve svém okolí člověka, který jako pojišťovací zprostředkovatel pracuje přibližně třináct let. Za tento čas se setkal s mnohými přístupy k této práci od zmiňovaných negativních až po pozitivní a získal mnoho zajímavých zkušeností z tohoto oboru. v neposlední řadě mě toto téma zajímá, protože bych zde mohl začít svoji pracovní kariéru.

1 Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

1.1 Představení právního předpisu a jeho vzniku

Stručnou a zjednodušenou definicí bychom mohli říci, že zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí – upravuje podmínky podnikání pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí. To znamená stanovení podmínek zahájení činnosti, zřízení registru poj. zprostředkovatelů a stanovení dohledu nad nimi (a další náležitosti), které momentálně vykonává Česká národní banka.

Nyní bych se rád věnoval vzniku tohoto zákona. Jedním z důvodů přijetí zákona č. 38/2004 Sb. bylo přistoupení ČR k EU a dále nutná vnitřní regulace tohoto odvětví. Začátkem roku 2004 byly zveřejněny nové právní předpisy, které z větší či menší části čerpají ze Směrnice rady a Evropského parlamentu 2002/92/ES z 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění. Těmito předpisy byla dovršena základní fáze sjednocení českého pojistného práva s legislativou EU. Jednalo se o:

- zákon o pojistné smlouvě
- zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí
- novela zákona o pojišťovnictví

Další významnou úlohu v oblasti návrhů, námětů a připomínek sehrála Česká asociace pojišťoven (ČAP), ve spolupráci s Asociací českých pojišťovacích makléřů (APČM) a Asociací finančních zprostředkovatelů a finanční poradců České republiky (AFIZ).

Zákon č.38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí – dále již jen „zákon“ má také přímou vazbu na novelu zákona č.363/1999 Sb. o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů – novelou se rozumí zákon 39/2004 Sb. Zákon 363/1999 Sb. zákon byl první zákon, který začal upravovat podnikání poj. zprostředkovatelů. Tento zákon byl schválen parlamentem České republiky 21. prosince 1999 a následně pak publikován pod č. 363/1999 Sbírky zákonů a poté byl mnoha dalšími zákony¹ novelizován.

¹ Např. zákonem č. 316/2001 Sb., 39/2004 Sb., zákonem č. 381/2005 Sb. zákonem č. 444/2005 Sb.

Zákon upravuje v souladu s právem Evropského společenství podmínky provozování pojišťovacích a zajišťovacích činností. Dále též stanovuje státní dozor nad těmito činnostmi a penzijním připojištěním, který je vykonávaný Českou národní bankou (dříve Ministerstvem financí). v zákoně o pojišťovnictví před novelou byla v §25 jistá míra regulace pojišťovacích zprostředkovatelů, kde byly definovány skupiny pojišťovací agent a pojišťovací nebo zajišťovací makléř a zákon též stanovil podmínky, které musí žadatel o registraci splňovat. Zřídil registr pojišťovacích a zajišťovacích makléřů, ale tato úprava byla nedostatečná. Rád bych ještě k historickému vývoji dodal, že před rokem 1989 zde žádné zprostředkování pojištění formou podnikání neexistovalo, (jedinou pojišťovací institucí byla Česká pojišťovna).

Dalším důležitým právním předpisem v této oblasti je zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě s účinností od 1. 1. 2005, který má velký vliv na činnost zprostředkovatelů zejména z hlediska odborných znalostí dané problematiky. Tento zákon tvoří právní úpravu vztahů účastníků pojištění, vzniklého na základě pojistné smlouvy, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Její význam spočívá v provázanosti s občanským zákoníkem. Pokud je nějaká odlišnost v úpravě mezi zákonem o pojistné smlouvě a občanským zákoníkem, tak při projednávání problému v souvislosti s pojistnou smlouvou (třeba u soudu) se postupuje přednostně podle zákona o pojistné smlouvě.

Směrnice Rady a Evropského parlamentu 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění je základním stavebním kamenem pro harmonizaci evropského pojistného trhu. Ve směrnici se konstatuje, že na pojistném trhu existují překážky a pojišťovací zprostředkovatelé nemohou využívat svobodu zakládání poboček a poskytování služeb. Evropská komise došla k závěru, že je nezbytné zajistit lepší fungování jednotného trhu. Pojišťovací zprostředkovatelé by měli být registrováni u příslušného orgánu členského státu a splňovat požadavky, týkající se jejich kvalifikace, bezúhonnosti, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání apod. „*Pokud by zákon nebyl schválen, pak by ČR hrozily sankce. Jednak značné pokuty od EU, dále i pojišťovací zprostředkovatelé mohli vůči ČR uplatňovat náhradu škody z důvodu, že nemohli realizovat obchody v zahraničí.*“²

² JUDr. Eva Volfová. Některé poznatky k aplikaci zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech poj. událostí. *Pojistný obzor*, 2005, č. 11, s. 4- 5.

Nezbytnost zákona vychází i z potřeby zvýšené ochrany spotřebitele při poskytování pojišťovacích služeb. Především jsou to požadavky na morálku a kvalifikaci zprostředkovatelů. Pokud by tyto požadavky nebyly splněny či pokud by byl zákon porušen jsou stanoveny sankce, kterými je možno si dodržování těchto požadavků vynutit. Právní úprava činnosti zprostředkovatelů pojištění je dosti významná a to z pohledu jejich podílu na pojistném trhu z hlediska uzavřených pojistných smluv (ve vyspělých ekonomikách se tento podíl pohybuje kolem 50 %. Bohužel u nás se mi toto procento nepodařilo zjistit, protože se nesleduje). Pro zajímavost přikládám tabulku počtu pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR z minulých let.

Tabulka 1: Vývoj pojišťovacích zprostředkovatelů³

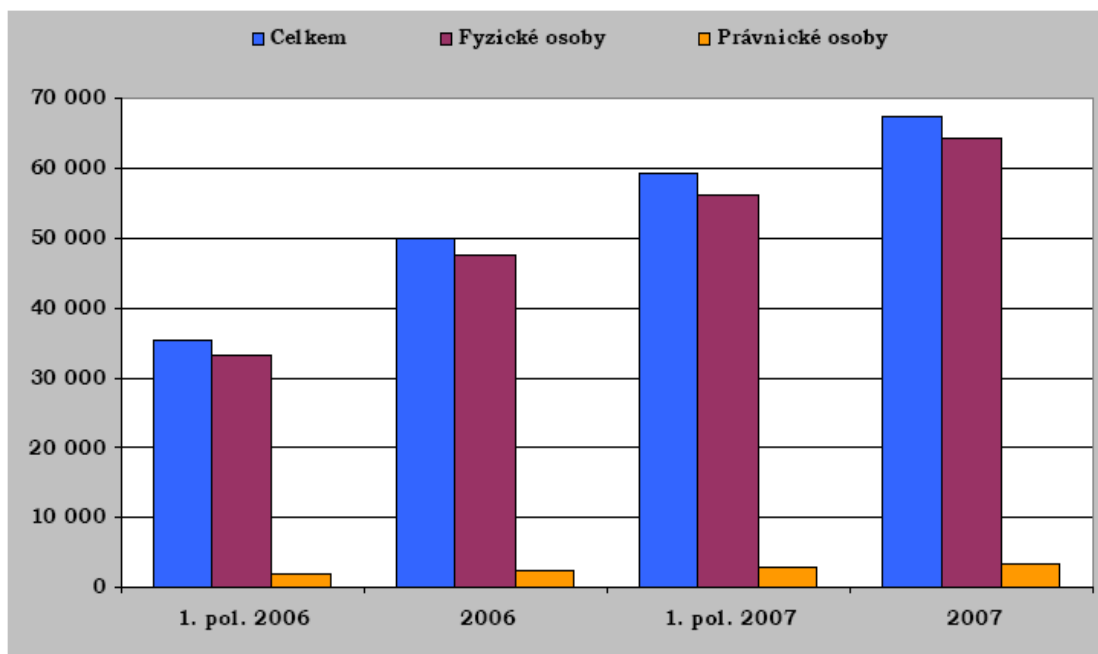
Rok	2003	2004	2005 I.pol	2005	2006 I.pol	2006	2007 I. pol.	2007
Počet PZ.	43 274	43 574	39 370	35 067	41 973	50 121	59 048	63 047

Zdroj: ČNB

Zajímavé je srovnání mezi koncem roku 2004 a prvním pololetím roku 2005, kdy zákon vešel v platnost. Došlo zde k výraznému poklesu pojišťovacích zprostředkovatelů pravděpodobně z obavy fungování nového zákona. Dále je té zajímavý následný prudký růst počtu poj. zprostředkovatelů mezi první pololetím 2006, koncem roku 2006 a prvním pololetím 2007, který byl podle mého názoru způsoben jasným vymezením tohoto typu podnikání. Část růstu by se dala přičíst pozdější registraci zprostředkovatelů, kteří si tuto povinnost nechali až na poslední chvíli. Fakt růstu svědčí o rozkvětu pojistného trhu v České republice a tohoto typu povolání. Dále přikládám obrázek, který ukazuje vývoj pojišťovacích zprostředkovatelů a formu podnikání.

³ Údaje v tabulce jsou ze stránky výtahem z údajů na stránce http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/souhrnne_udaje/pojistovnictvi_vyvoj_od_2001.htm

Obrázek 1: Vývoj pojišťovacích zprostředkovatelů

Zdroj: údaje z ročního sledování ČNB dostupný z ⁴

Pro zajímavost také přikládám tabulku s kompletními údaji o počtu pojišťovacích zprostředkovatelů v jednotlivých skupinách za roky 2006 a 2007 i s jejich procentuálním srovnáním.

Tabulka 2: Počty zprostředkovatelů podle postavení

Subjekt registrace	2006			2007			meziroční změna v %		
	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem
VPZ	7 496	211	7 707	8 589	236	8 825	14,58	11,85	14,5
PPZ	24 334	867	25 201	33 726	1 126	34 852	38,6	29,87	38,3
VPA	13 018	58	13 076	16 726	89	16 815	28,48	53,45	28,59
PA	459	514	973	486	581	1 067	5,88	13,04	9,66
PM	132	407	539	146	453	599	10,61	11,3	11,13
SLPU	48	77	125	55	91	146	14,58	18,18	16,8
PZ EU	2 058	442	2 500	4 512	714	5 226	119,24	61,54	109,04
celkem	47 545	2 576	50 121	64 240	3 290	67 530*	35,11	27,72	34,73

Zdroj: údaje jsou z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Rocni_zprava_Financni_trh_2007_pdf.pdf strana 28 až 29.

* z toho 4 483 subjektům byla licence odebrána, čili konečný počet zprostředkovatelů je 63 047

⁴ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Rocni_zprava_Financni_trh_2007_pdf.pdf strana 28

Zajímavými údaji z této tabulky jsou fakta, že největší počet subjektů je registrován jako podřízený pojišťovací zprostředkovatel (51,6 %) a výhradní pojišťovací agent (24,9 %). Dále je zajímavá velká meziroční změna počtu zahraničních zprostředkovatelů, který způsobují fyzické osoby ze Slovenska⁷.

1.2 Situace před zavedením zákona

„Do konce roku 2004 se vztah pojišťovny a jejího zákazníka v oblasti smluvního pojištění řídil pouze občanským zákoníkem, který se přímo pojištění dotýkal ve 40 paragrafech. Tato strohá úprava se stala v souvislosti s rostoucím významem pojištění nedostatečnou. Proto vyvstala potřeba přijmout nové zákony pro detailnější úpravu pojištění. Staly se jimi zejména zákony č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí.“⁵ Přičemž je třeba říci, že tyto předpisy se vztahují na pojistné smlouvy uzavřené po 1. lednu 2005 nebo na smlouvy, které byly uzavřeny před tímto datem, ale byly po 1. lednu 2005 změněny. Smlouvy které nebyly změněny či upraveny se budou dále řídit občanským zákoníkem.

1.3 Novelizace zákona, jeho problémy a změny

Původní zákon č.38/2004 Sb. jak vyplývá z předchozího bodu byl vytvořen relativně rychle a tudíž byl, jak je naším zvykem kvůli nedostatkům brzy novelizován. Nejprve zákonem 444/2005 Sb. o územních finančních orgánech a dalších zákonech, který v tomto zákoně provedl jen pár bezvýznamných změn. Druhá novelizace byla mnohem obsáhlejší. Byla provedena zákonem o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem (č.[57/2006](#)), hlavní úprava našeho zákona je uvedena v jeho desáté části. v zákoně došlo k následujícím dle mého názoru nejdůležitějším změnám – **státní dozor se mění na státní dohled**, vkládá se § 6a kde je stanovena samostatná kategorie výhradního pojišťovacího agenta, dochází ke změně instituce která vykonává kontrolu nad touto oblastí a to z Ministerstva financí na Českou národní

⁵ Doležálek, Vít. *Poskytování pojištění: Nové zákony chrání práva klientů* [online]. Vystaveno 26.1.2005 [cit. 2007-11-23]. Dostupné z <http://www.finexpert.cz/default.aspx?textart=1&article=2720>

banku a též dochází ke změnám v sankcích a rozdělení správních deliktů na přestupky a správní delikty právnických osob.

Přestože zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a předpisy s ním přímo související již prošly mnoha úpravami a zlepšeními, stále je zde co zlepšovat. Na hlavní problémy upozorňuje Světlana Rysková v časopise *Ekonom* ve článku Bezzubá regulace. Nejzávažnějším problémem je, že zákon reguluje všechny zprostředkovatele bez ohledu na to, v jaké oblasti finančního trhu působí. Což je podle zástupců jednotlivých oborových asociací předčasné, protože úroveň regulace sektorů je rozdílná a často nekompatibilní⁶. Pan Tomáš Síkora, tajemník České asociace pojišťoven k této problematice říká: „*I pojišťovny se přiklánějí spíše k postupnému sbližování pravidel regulace. Jsou pro zjednodušení kategorizace zprostředkovatelů a delegování určité části odpovědnosti za jejich činnost na instituce, pro které pracují. Přiklánějí se také k přísnějšímu postihu za nedodržování zákona a etické prohřešky.*“⁷ Podle představy pana Síkory by zprostředkovatelé mohli být rozděleni podle náročnosti produktů⁸, které nabízejí. Ten, kdo by prodával tyto jednoduché produkty, by mohl být registrován pouze ve své instituci (pojišťovna, spořitelna, banka), která by byla zodpovědná za jeho znalosti a výkon činnosti. Vazba na centrální úroveň by byla zabezpečena pravidelnými reporty instituce do ČNB. Tím by se uvolnil prostor pro kontrolu a rozvoj poskytování zprostředkování vyšší úrovně – náročnější finanční, investiční a pojistné produkty⁹.

Dalším vážným problémem je jak poznat, kdy se zprostředkovatel řídí podle nejlepšího vědomí a znalostí, a kdy se řídí svým vlastním prospěchem a výší provize za prodaný produkt? Tento problém se dá jen velmi těžko vyřešit nějakým zákonem. Jednou z variant je oddělení poradenství (činnost vykonávanou za honorář od klienta) a zprostředkování (provizí od instituce). Bohužel běžný český spotřebitel není zatím příliš ochoten za finanční poradenství platit. Čímž by poradenství bylo značně znevýhodněno a problém provizí by se příliš nevyřešil. Přičemž tlak na zvyšování provizí zatěžuje cenu produktů. Což není dobrá zpráva pro spotřebitele.

⁶ Rysková, Světlana. Bezzubá regulace. *Ekonom*, 8.3. 2007, č. 10, s. 76-77 dostupný na http://www.cap.cz/FileFromWSS.ashx?file=http://capsrv01/DOKUMENTY_01/CL_20070303.pdf

⁷ Rysková, Světlana. Bezzubá regulace. *Ekonom*, 8.3. 2007, č. 10, s. 76-77 dostupný na http://www.cap.cz/FileFromWSS.ashx?file=http://capsrv01/DOKUMENTY_01/CL_20070303.pdf

⁸ například na penzijní připojištění, spoření atd..

⁹ pojištění majetku větších firem (např. nad 1 000 zaměstnanců)

S tímto tlakem na provize přímo souvisí deformování a poškození pojistného trhu (zprostředkovatelé se za každou cenu snaží získat provize z prodeje a tím překrucují podstatu pojistného produktu). Což se již projevuje v oblasti životního pojištění „Zprostředkovatelé často přesvědčují klienty o tom, že životní pojištění je jistý druh spoření, a tím během několika let značně zdeformovali trh. Zapomnělo se na to, že primárně jde o pojištění rizika a spořicí efekt je sekundární.“¹⁰, komentuje citlivý problém pan Síkora. Jedním z řešení tohoto problému je podle článku zvýšení finanční gramotnosti obyvatelstva, která by mohla vytvořit dostatečný tlak na zprostředkovatele, aby přestali klientům vnucovat něco, co ve skutečnosti nechtějí a zároveň by mohla předejít dalším problémům se kterými se v dnešní době setkáváme (nevýhodné úvěry, leasingy, hypotéky a další).

¹⁰ Rysková, Světlana. Bezzubá regulace. *Ekonom*, 8.3. 2007, č. 10, s. 76-77 dostupný na http://www.cap.cz/FileFromWSS.ashx?file=http://capsrv01/DOKUMENTY_01/CL_20070303.pdf

2 Vymezení pojmů z oblasti zprostředkovatelská činnost

V této kapitole se pokusím vymezit základní pojmy z oblasti zprostředkovatelské činnosti.

- Zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví je předkládání návrhu, přípravných prací a uzavírání pojišťovacích nebo zajišťovacích smluv na účet pojišťovny nebo zajišťovny, pro kterou je tato činnost vykonávána, či pomoc při správě pojištění a vyřizování nároků vycházející ze smlouvy.
- Pojišťovací zprostředkovatel je fyzická nebo právnická osoba, která za úplatu provozuje zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví.
- Pojišťovna je právnická osoba, která je oprávněna provozovat zprostředkovatelskou činnost na území ČR podle zvláštního předpisu – zákon 363/1999 sb., o pojišťovnictví.
- Zajišťovna je právnická osoba, jejíž činnost je přebírání pojistných rizik postoupených pojišťovnou nebo jinou zajišťovnou.
- Pojištěný – osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje.
- Pojistník – osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu (může být odlišná od pojištěného).
- Oprávněný – osoba, které v důsledku pojistné události vznikl nárok na pojistné plnění (např. manželka je oprávněná z pojištění pro případ smrti svého manžela).
- Pojistná smlouva je smlouva o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné.¹¹
- Zajišťovací smlouva je smlouva, kterou se zajišťovna zavazuje poskytnout pojišťovně plnění ve sjednaném rozsahu, nastane-li náhodná událost ve smlouvě blíže označená a pojišťovna se zavazuje platit určenou část z uzavřených pojistných smluv, které jsou předmětem této smlouvy.¹²
- Členským státem se rozumí stát Evropské unie, nebo jiný stát tvořící evropský hospodářský prostor (Island, Lichtenštejnsko, Norsko).

¹¹ zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě § 2

¹² zákon č. 363/199 Sb., o pojišťovnictví § 2 odstavec 1 písmeno g)

- Domovským státem se rozumí území, ve kterém má pojišťovací zprostředkovatel jako
 - 1) fyzická osoba svoje bydliště a vykonává zde svoji činnost
 - 2) právnická osoba svoje registrované či statutární sídlo, není-li státem vyžadována registrace
- hostitelským členským státem je stát, ve kterém pojišťovací zprostředkovatel vykonává svoji činnost na základě práva zřizovat pobočky či dočasně poskytovat služby.
- Příslušným orgánem dohledu je orgán domovského státu, který byl oznámen komisi evropských společenství. u nás Česká národní banka.
- Identifikačními údaji se rozumí u fyzické osoby – jméno(a), příjmení popř. obchodní firma a místo podnikání, je-li odlišné od bydliště, datum a registrační číslo. u právnické osoby obchodní firma nebo název, její sídlo, registrační číslo, identifikační číslo bylo-li jí přiděleno, jméno(a), příjmení adresa a datum narození odpovědného zástupce.
- Hodnota vyjádřená v tomto zákoně v měnové jednotce euro se 31. prosince kalendářního roku přepočte na české koruny podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou k poslednímu dni předcházejícího kalendářního měsíce října.
- komunitární právo: právo Evropských společenství (EU, ES) zahrnuje směrnice, nařízení, rozhodnutí přijatá na základě smluv a další prameny práva, které tvoří dohromady primární právo Evropské unie a Společenství.

3 Činnosti vyloučené z působnosti zprostředkovatelů

Činnosti vyloučené z působnosti jsou činnosti, které souvisí ze zprostředkovatelskou činností, ale tento zákon se na ně nevztahuje. Tím pádem se tyto osoby, které je vykonávají nemusí registrovat jako pojišťovací zprostředkovatel a splňovat podmínky dané tímto zákonem. Dále tato činnost není provozována za účelem zisku.

- Zákon se nevztahuje na zaměstnance pojišťoven a zajišťoven (zaměstnanec pojišťovny není zprostředkovatel podle tohoto zákona) a dále na pojišťovny ze třetího státu a tuzemské zajišťovny, které zabezpečí splnění podmínek důvěryhodnosti podle § 19 odborné způsobilosti nejméně základního stupně podle § 18 stanovených tímto zákonem u jejich zaměstnanců, kteří se přímo podílejí na uzavírání pojistných nebo zajišťovacích smluv, či na jimi provozované zprostředkovatelské činnosti.

- poradenskou činností v pojišťovnictví, jejíž cílem není uzavření konkrétní pojišťovací nebo zajišťovací smlouvy a zpracování odborných posudků škodných událostí, ale pouhé poskytování obecných informací o produktech pojišťovny

- osoby které provozují zprostředkovatelskou činnost za splnění následujících podmínek.

- 1) k uzavření pojistné smlouvy vyžaduje pouze znalosti

o zprostředkovávaném pojištění

- 2) nejedná se o pojištění životní, ani o pojištění odpovědnosti za škodu

- 3) činnost je pouze o doplňkovou činnost podnikání osoby zprostředkovávající pojištění

- 4) zprostředkovaná pojistná smlouva je doplňková služba dodávaného zboží nebo poskytované služby, je-li toto pojištění sjednáno pro případ vady, zničení, ztráty tohoto zboží nebo služby, nebo souvisí-li toto pojištění s cestovními službami například – ztráta zavazadla či nebezpečí spojeného s cestováním. Jedná se i o životní pojištění nebo o pojištění odpovědnosti za škodu též v souvislosti s cestováním.

- 5) výše ročního pojistného pro jednu pojistnou smlouvu nepřesahuje částku odpovídající hodnotě 500 eur a trvání takové smlouvy, včetně jejího prodloužení nepřesahuje dobu 5 let.

4 Typy pojišťovacích zprostředkovatelů

Tento zákon rozlišuje několik druhů pojišťovacích zprostředkovatelů fyzických nebo právnických osob, kteří mohou provozovat pouze činnost, ke které jsou registrováni, přičemž jedna osoba může být registrována ve více kategoriích¹³. „Tyto typy můžeme dále rozlišovat pomocí těchto kritérií – domovského státu, výkonu činnosti, kvalifikačního stupně, smluvního vztahu, odborné praxe a dalších“¹⁴.

4.1 Vázaný pojišťovací zprostředkovatel – VPZ

Jeho hlavními znaky jsou, že provádí zprostředkovatelskou činnost na účet jedné, nebo více pojišťoven, neinkasuje pojistné a nevyplácí plnění z pojistných nebo zajišťovacích smluv. Pokud nabízí produkty od různých pojišťoven nesmí být navzájem konkurenční (např. nesmí nabízet povinné ručení pro osobní auta od více pojišťoven). Má uzavřenou smlouvu (obvykle o obchodním zastoupení podle §625n obchodního zákoníka) s pojišťovnou. Při výkonu této činnosti jedná jménem a na účet této pojišťovny. Zde je třeba upozornit na nepřesné ustanovení, protože formulace „jedná jménem“ odpovídá jednání statutárního orgánu. Správná formulace by měla být „jednání za někoho“ (tj. na základě plné moci). Tento nesoulad se vyskytuje i v dalších částech zákona. Podle zkušeností firem se smlouvy s pojišťovnou sepisují na základě plné moci, již dlouho, čímž je zmíněný problém odstraněn.

Za pojistné produkty přebírá zodpovědnost pojišťovna. Ta také přebírá zodpovědnost za škodu způsobenou při výkonu zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví¹⁵. z toho plyne, že VPZ je povinen se při své činnosti řídit pokyny této pojišťovny. Za VPZ je považována i osoba, která nabízí pojištění jako doplňkovou službu k jí dodávanému zboží, nebo poskytované službě především auto-prodejce či cestovní kanceláře. VPZ musí být zapsán do registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky stanovené tímto zákonem pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. VPZ nesmí spolupracovat s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem.

¹³ Každá kategorie má svoji zkratku podle prováděcí vyhlášky č.582/2004 §2 odst.2 písm.b) bod 1)

¹⁴ Škopová,V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související*. 1. Vydání. Praha:C.H Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 46.

¹⁵ obvykle pojišťovna chce po VPZ, aby měl uzavřenou smlouvu na škodu způsobenou při výkonu činnosti i když to není jeho povinností ze zákona

4.2 Podřízený pojišťovací zprostředkovatel – PPZ

Před zavedením zákona tento typ neexistoval. Tuto funkci vykonávaly fyzické a právnické osoby, které měly přímo uzavřené smlouvy s pojišťovacími agenty či makléři. Problémem byla špatná kontrola přenášení plné moci pojišťoven na tyto třetí osoby. PPZ je fyzická nebo právnická osoba, která spolupracuje s pojišťovacím agentem, výhradním pojišťovacím agentem nebo s pojišťovacím makléřem na základě písemné smlouvy (doporučuje se uzavření nepojmenované smlouvy podle §269 odst. 2 obchodního zákoníka)¹⁶. Nesmí spolupracovat s jinými podřízenými pojišťovacími zprostředkovateli. Nemůže inkasovat pojistné a vyplácet plnění z pojistných nebo zajišťovacích smluv (v připravované novele¹⁷ by toto opatření mělo být zrušeno, protože pojišťovací agent/makléř potřebuje od PPZ, aby zabezpečil kontakt s klientem, do něhož patří i výběr či vyplácení pojistného).

PPZ musí být zapsán do registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky stanovené tímto zákonem pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Je vázán pokyny a odměňován od svého pojišťovacího zprostředkovatele, se kterým má uzavřenou smlouvu. Tím pádem pojišťovací zprostředkovatel, jehož jménem a na jehož účet PPZ jedná, odpovídá za škodu jím způsobenou při výkonu zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví.

4.3 Výhradní pojišťovací agent – VPA

Zajímavostí je, že tento typ byl do zákona přidán jako poslední¹⁸ a to za nátlaku pojišťoven. VPA vykonává svoji zprostředkovatelskou činnost na účet jedné pojišťovny se kterou má uzavřenou smlouvu (v praxi obvykle smlouvu o obchodním zastoupení podle §652n. obchodního zákona). Je vázán vnitřními předpisy pojišťovny a může pokud tak jeho pojišťovna rozhodne vybírat pojistné či zprostředkovávat plnění z uzavřených pojistných smluv. VPA musí být zapsán do registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky stanovené tímto zákonem pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti.

¹⁶ Škopová,V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související*. 1. Vydání. Praha:C.H Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 65.

¹⁷ novela se začala projednávat začátkem roku 2006 bohužel na podzim 2006 byl legislativní proces zastaven, nicméně proběhlo připomínkové řízení.

¹⁸ novelou zákona č.57/2006 o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem

Osoba zapsaná jako VPA a současně jako VPZ, PPZ, PA nebo PM může zprostředkovávat uzavírání pojistných smluv spadajících do pojistných odvětví, která jsou předmětem smlouvy podle odstavce 1 s pojišťovnou **pouze jako VPA**. Pokud jsme zaregistrováni ve více pozicích a máme uzavírat smlouvu o produktu u pojišťovny ve které jsem VPA, tak ji musíme uzavřít v tomto statusu.

Pojišťovna, jejíž jménem a na jejíž účet VPA jedná odpovídá za škody způsobené touto jeho činností. VPA může pokud byl zmocněn vybírat pojistné nebo zprostředkovávat výplaty pojistného plnění¹⁹ udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však 15 000 eur, nebo používat pro převody pojistného a pojistného plnění výhradně zvlášť k tomu zřízené oddělené bankovní účty. Lez použít i účet pojišťovny, pokud splňuje požadavky zákona.

4.4 Pojišťovací agent – PA

Pojišťovací agent vykonává zprostředkovatelkou činnost v pojišťovnictví na základě smlouvy (v praxi obvykle smlouvami o obchodním zastoupení podle §652n. obchodního zákona) mezi jednou nebo více pojišťovnami. Produkty těchto pojišťoven mohou být navzájem konkurenční (např. může nabízet pojištění povinného ručení od více pojišťoven). Je vázán vnitřními předpisy pojišťoven, jejichž produkty nabízí. Může vybírat pojistné či zprostředkovávat plnění z uzavřených pojistných smluv. Je odměňován pojišťovnou, jejíž pojistný produkt prodal. Musí být zapsán do registru a splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky pro střední kvalifikační stupeň odborné způsobilosti, který je dán tímto zákonem.

Pokud pojišťovacímu agentovi byla dána pravomoc pojišťovnou vybírat pojistné od klienta či vyplácení pojistného plnění musí udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však 15 000 eur a je povinen používat pro převody pojistného výhradně zvlášť k tomu zřízené a od vlastního hospodaření oddělené bankovní účty. Pojišťovací agent má povinnost být pojištěn a to po celou dobu co provozuje zprostředkovatelskou činnost pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti na celém území evropského hospodářského prostoru nejméně ve výši 1 000 000 eur na každou pojistnou událost. v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce nejméně ve výši odpovídající hodnotě

¹⁹ nelze podle zákona vykonávat obě dvě věci současně (inkasovat a vyplácet pojistné)

1 500 000 eur, pokud se pojišťovna jejímž jménem a na jejíž účet jedná písemně nezavázala převzít zodpovědnost za případné škody způsobné jeho činností.

4.5 Pojišťovací makléř – PM

Od dosavadních typů se odlišuje tím, že je vázán obsahem smlouvy uzavřené s zájemcem o pojištění – klientem. v souladu s touto smlouvou pojišťovací makléř zpracovává pro klienta komplexní analýzy pojistných rizik, návrhy pojistných nebo zajišťných programů, poskytuje konzultační a poradenskou činnost, provádí správu uzavřených pojistných nebo zajišťovacích smluv, sleduje lhůty jejich kontrol a spolupracuje při likvidaci pojistných událostí. Pojišťovací makléř musí být zapsán do registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky pro vyšší kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Je odměňován příslušnou pojišťovnou nebo zajišťovnou, pokud se s klientem nedohodli jinak (je nutné přesně stanovit kým a za co bude odměňován, aby nebyl v jednom obchodním případě placen dvakrát za jednu a tutéž činnost).

Pojišťovací makléř má povinnost být pojištěn a to po celou dobu co provozuje zprostředkovatelskou činnost pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti (špatně uzavřená pojistka, špatně spočítané pojistné atd.) na celém území evropského hospodářského prostoru nejméně ve výši 1 000 000 eur na každou pojistnou událost. v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 500 000 eur (pokud je pojišťovací makléř registrován i jako pojišťovací agent, výše jejich pojištění se nesčítají²⁰ (§27 odstavec 3 tohoto zákona) – je to kvůli velkému finančnímu zatížení). Byl-li PM zmocněn přijímat od klienta pojistné nebo od pojišťovny výplaty pojistného plnění, má povinnost udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však ve výši odpovídající hodnotě 15 000 eur a používat pro převody pojistného a pojistného plnění výhradně zvlášť k tomu zřízené bankovní účty.

²⁰ Škopová,V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související.* 1. Vydání. Praha:C.H Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 85.

4.6 Pojišťovací zprostředkovatel z jiného členském státu EU

Pojišťovací zprostředkovatel může na našem území podnikat na základě práva zřizovat pobočky (usadí se zde na trvalo) nebo dočasně poskytovat služby (nemá trvalý charakter – služby poskytuje jen občas).

Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovský stát je v evropském hospodářském prostoru může na území ČR provozovat zprostředkovatelskou činnost ve stejném rozsahu jako byl v domovském státě, pokud splní informační povinnost. Oznámení, že hodlá zahájit svoji činnost na území ČR, aby ji splnil musí kontaktovat a poskytnou svoje identifikační údaje svému domovskému orgánu dohledu. Ten kontaktuje Českou národní banku, která ho do jednoho měsíce zapíše ho do registru na základě identifikačních údajů a potvrzení příslušného orgánu dohledu a sdělí mu obecné podmínky provozování jeho činnosti v ČR. Pojišťovací zprostředkovatel pak může svoji činnost zahájit do jednoho měsíce ode dne obdržení potvrzení o tom, že jeho informační povinnost byla vůči České národní bance splněna.

4.7 Čeští zprostředkovatelé v jiném státě než ČR

Platí pro ně obdobné podmínky jaké jsou napsány v předchozím bodě, mají povinnost o svém podnikatelském úmyslu informovat Českou národní banku. Česká národní banka ve lhůtě do jednoho měsíce ode dne, kdy informaci obdržela sdělí příslušnému úřadu hostitelského státu tento záměr a identifikační údaje pojišťovacího zprostředkovatele. Pojišťovací zprostředkovatel může zahájit činnost na území jiného členského státu uplynutím jednoho měsíce ode dne, kdy byl informován ČNB o splnění informační povinnosti.

4.8 Pojišťovací zprostředkovatel ze třetího státu

Je to takový zprostředkovatel, který má bydliště (u fyzické osoby) nebo sídlo (u právnické osoby) v jiném než členském státě a na území ČR provozuje zprostředkovatelskou činnost prostřednictvím podniku nebo organizační složky podniku umístěné na území ČR. Oproti zprostředkovatelům z EU mají nevýhodu, nemůžou využít principu jednotného evropského pasu (nemohou provozovat činnost v plném rozsahu jako ve své zemi). Nejsou v zákoně přímo definováni, ale v několika § jsou na ně odkazy např. v §11, §13 odst.7, §15 odst. 6 zákona.

5 Podmínky provozování činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Aby se mohla fyzická nebo právnická osoba stát z jedním typů pojišťovacích zprostředkovatelů uvedených v předcházející kapitole musí splňovat tři základní podmínky – musí být zapsána v registru, splňovat daný kvalifikační stupeň odborné způsobilosti pro daný typ zprostředkovatele a splňovat podmínky důvěryhodnosti. Součástí podmínek zápisu do registru je, že zprostředkovatel musí mít uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem své činnosti. Toto pojištění musí být sjednáno za určitých podmínek.

- spoluúčast, nesmí překročit 1 % sjednaného limitu pojistného plnění.
- pojištění se musí vztahovat i na osoby jednající jménem pojišťovacího zprostředkovatele.
- z pojištění nebyly vyloučeny škody způsobené jednáním z nedbalosti, omylu nebo opomenutí.
- pojištění zahrnuje náhradu za ztrátu majetku či dokladů klienta či jiné poškození oprávněné osoby.

5.1 Registr

Podle již dříve zmíněné evropské směrnice je možné, aby členské státy zřídily i více registrů pro tento typ podnikání. Bohužel náš zákon této možnosti nevyužil a zřídil jen jeden velký registr. Když byl registr pod Ministerstvem financí měl problém s dodržováním šedesátidenní lhůty na zapsání do registru, což byl jeden z důvodů proč tato kompetence byla převedena na ČNB.

Registr je zřízen a spravován Českou národní bankou, osoby se zapisují podle registračních čísel, jejichž tvar a obsah je stanoven vyhláškou České národní banky²¹. Na následující internetové adrese se dá ověřit zdali daná FO nebo PO má oprávnění k vykonávání zprostředkovatelské činnosti –

<http://ispoz.mfcr.cz/RegistrVyhledavani.aspx>. Zákon dělí registr do dvou částí. Na část která se zabývá problematikou zápisu českých občanů a firem a na část která se zabývá zápisem občanů a firem z jiného státu.

²¹ Vyhláška 582/2004 Sb.

- Zápis českých občanů a firem – Česká národní banka zapíše do registru každou fyzickou či právnickou osobu, která splnila podmínky pro výkon činnosti daného typu zprostředkovatele (důvěryhodnost a patřičný stupeň odborné způsobilosti). Všechny uvedené údaje se v registru zapisují i s jejich změnami. Do registru se zapisuje

1) u fyzické osoby – jméno, příjmení, adresa, identifikační číslo popřípadě obchodní firma a místo podnikání. u cizince místo dlouhodobého nebo trvalého pobytu v ČR.

2) u právnické osoby – název firmy a právní forma, sídlo a identifikační číslo, které je zatím vydáváno českým statistickým úřadem (uvažuje se, že by tato činnost byla převedena na ministerstvo financí kvůli zefektivnění procesu přidělování IČ pro tento typ podnikání). Dále údaje fyzických osob, které v právnické osobě vykonávají funkci statutárního orgánu, odpovědného zástupce a adresa v ČR organizační složky podniku, jenž má sídlo v jiném státu.

3) Další údaje – předmět podnikání, pojišťovna pro kterou je tato osoba činná, datum zápisu, zahájení činnosti, územní rozsah podnikání, informace o pozastavení nebo přerušení činnosti. Zánik zápisu, údaje o konkurzu, likvidaci a přehled o uložených pokutách.

Zápis zprostředkovatele jenž má domovský stát jiný než je ČR. u tohoto zprostředkovatele se do registru zapisují – identifikační údaje, údaje o charakteru zprostředkovatelské činnosti kterou vykonává v ČR (jaký typ a pro koho). Pokud zde podniká na základě práva dočasně poskytovat služby či zakládat pobočky, v tomto případě musí uvést sídlo dané pobočky a další údaje (údaje o konkurzu, likvidaci, pozastavení činnosti atd..)

5.1.1 Žádost pojišťovacího zprostředkovatele o zápis do registru

O zapsání či nezapsání pojišťovacího zprostředkovatele do registru rozhoduje Česká národní banka na základě písemné žádosti ([příloha 1](#)), ve které uvede určená osoba potřebné údaje

- fyzická osoba musí uvést v žádosti své identifikační údaje, rozsah provozované činnosti, předpokládaný den zahájení, identifikační číslo pokud ho má. Dále k žádosti přiloží doklad prokazující odbornou způsobilost (zkouška či vzdělání) a také každé osoby, kterou zaměstnává, doklad prokazující důvěryhodnost, doklad o dostatečné finanční jistině (minimálně 15 000 eur), pojištění odpovědnosti za škodu výkonem činnosti. Ohledně zaměstnanců pojišťovacích zprostředkovatelů existují nejasnosti jaký stupeň odborné způsobilosti by měli mít. To by se dalo vyřešit formulací „*uvedený zaměstnanec musí mít takový kvalifikační stupeň odborné způsobilosti, která je nezbytná pro jeho výkon činnosti, kterou vykonává.*“²²
- pro právnickou osobu platí stejné podmínky jako pro fyzickou, jenom navíc musí předložit výpis z obchodního rejstříku, pokud v něm byla zapsána před žádostí. Výpis nesmí být starší než tři měsíce.

Některé výše uvedené doklady lze nahradit písemným prohlášením od příslušné instituce (pojišťovny, poj. agenta, atd..). Vázáný pojišťovací zprostředkovatel, výhradní pojišťovací agent, podřízený pojišťovací zprostředkovatel a pojišťovací agent mohou touto cestou nahradit doklad o dosažení potřebné odborné způsobilosti, doklad o odpovědnosti za škodu způsobenou touto činností či doklad o odborném vzdělání.

Podání žádosti podléhá správnímu poplatku dle zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích. VPZ, PPZ a VPA – dva tisíce korun, PA a PM – deset tisíc korun.

5.1.2 Zápis do registru

Před samotným zapsáním Česká národní banka zjišťuje, zda byly splněny podmínky pro zápis (důvěryhodnost a patřičná výše odborné způsobilosti). Pokud je žádost o zápis nekompletní ČNB vyzve jejího žadatele k doplnění údaj s časovou lhůtou minimálně patnácti dní.

²² Škopová, V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související*. 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 110.

Pokud jsou podmínky stanovené tímto zákonem splněny, ČNB žádosti vyhoví a to ve lhůtě šedesáti dnů (tuto lhůtu může ČNB prodloužit o třicet dnů ve zvláště složitých případech pak až o šedesát dní.) Maximální doba je 120 dní ode dne, kdy byla žádost (i doplněná) doručena ČNB. Pokud některá z podmínek stanovených zákonem není splněna a žádost není doplněna ve stanovené lhůtě, Česká národní banka rozhodnutím ve správním řízení žádost zamítne.

Změny v registru je Česká národní banka povinná provést do 5 dnů ode dne, kdy se o nich dozvěděla. o zápisu do registru se vydá osvědčení (V přílohách – [příloha 2](#)), které obsahuje identifikační údaje, číslo pod kterým byla osoba zaregistrovaná, označení registru a adresy kde lze ověřit zápis.

5.1.3 Zrušení zápisu v registru

Zákon v §17 stanoví podmínky zrušení a zánik zápisu v registru. Česká národní banka svým rozhodnutím zruší zápis v registru pokud registrovaná osoba :

- o to požádá
- ztratila svoji důvěryhodnost
- které byla pozastavena činnost a neuvedla svoji činnost do souladu s tímto zákonem ve lhůtě ji uložené ČNB
- FO/PO se sídlem v cizím státě, které bylo ve své zemi odebráno právo provozovat tuto činnost (či ji tam ukončila)
- neprovozuje činnost nejméně podobu 24 po sobě jdoucích měsíců
- zápis v registru zaniká smrtí fyzické osoby, nebo zánikem právnické osoby.

Registrovaná osoba je povinna: odevzdat ČNB osvědčení o zápisu do registru (od okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení zápisu v registru). Tato povinnost je další důležitou částí ochrany spotřebitele – zabráňuje zneužívání neplatných osvědčení i když zde není ještě přesně dořešena otázka, kdo má nahlásit a odevzdat osvědčení zemřelé osoby.

Česká národní banka informuje vhodným způsobem veřejnost o zrušení zápisu v registru a to bez zbytečného zpoždění ve svém Věstníku. Česká národní banka též informuje o zrušení zápisu i jiné státy, pokud se jedná o jejich občana či firmu.

5.2 Odborná způsobilost

„Profesní požadavky kladené na zprostředkovatele a likvidátory jsou jedním z nejdůležitějších institutů upravujících jejich činnost. Cílem je zabezpečit, aby tyto činnosti byly prováděny osobami způsobilými kvalifikovaně poradit při výběru pojistného produktu“²³ a s dalšími případnými problémy klienta.

Odbornou způsobilostí pro pojišťovací zprostředkovatele, samostatné likvidátory pojistných událostí a odpovědné zástupce se rozumí získání všeobecných a odborných znalostí nezbytných pro výkon jejich činnosti.

Všeobecné znalosti se prokazují dokladem o dokončení střední školy (maturitou či vykonání závěrečné zkoušky na středním odborném učilišti). Odborné znalosti se prokazují dokladem o absolvování odborného studia na střední či vysoké škole nebo složením odborné zkoušky. Odborným studiem se pro účel zákona rozumí středoškolské nebo vysokoškolské studium, zaměřené na pojišťovnictví, finanční služby a s tím souvisejících oblastí. v praxi toto ustanovení působí zatěžování administrativy ČNB problémy, protože mnoho žadatelů vznáší dotaz zda škola, kterou absolvovali splňuje požadavky odborného studia podle zákona či nikoliv.

Odbornou praxí pro účely zákona je činnost v pojišťovně nebo zajišťovně související s uzavíráním pojistných smluv nebo v oblasti zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví.

5.2.1 Výkon odborné zkoušky

Pokud příslušný zprostředkovatel nemůže prokázat své odborné znalosti dokladem o ukončení odborného studia, musí je prokázat dokladem o složení odborné zkoušky pro příslušný kvalifikační stupeň.

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel, podřízený pojišťovací zprostředkovatel a samostatný likvidátor pojistných událostí mohou odbornou zkoušku vykonat v instituci, která je oprávněna poskytovat toto vzdělání a je uvedena ve vyhlášce České národní banky²⁴.

V případě pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře, který musí mít vyšší odbornou způsobilost než základní, musí odbornou zkoušku vykonat před zkušební

²³ Škopová, V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související*. 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 128.

²⁴ vyhláška 582/2004 ve znění vyhlášky č. 251/2007 příloha číslo 6

komisí, která je složena nejméně ze tří členů jmenovaných bankovní radou České národní banky. Členem zkušební komise může být pouze osoba plně způsobilá k právním úkonům, která má odpovídající odborné znalosti a praktické zkušenosti z oblasti pojišťovnictví, aby zajistila kvalitu zkoušek. Na zkoušku je nutné se písemně přihlásit (prováděcí vyhláška č.551/2007 Sb., příloha č.7 této vyhlášky) (V přílohách – [příloha 3](#)). Po úspěšném vykonání odborné zkoušky pro daný typ zprostředkovatelské činnosti obdrží účastník osvědčení ([příloha 4](#)), na základě něhož je oprávněn vykonávat tuto činnost.

5.2.2 Stupně odborné způsobilosti

- Základní stupeň odborné způsobilosti²⁵ – pro tento stupeň odborné způsobilosti musí osoba prokázat všeobecné znalosti a odborné znalosti v rozsahu – znalosti pojistných produktů, které nabízí a schopnost řádně tyto produkty klientovi vysvětlit. Tyto podmínky musí splňovat: **vázaný pojišťovací zprostředkovatel, podřízení pojišťovací zprostředkovatel, výhradní pojišťovací agent a samostatní likvidátor pojistných událostí**
- Střední stupeň odborné způsobilosti – pro střední stupeň odborné způsobilosti musí prokázat všeobecné znalosti o odborné znalosti v rozsahu – znalosti pojistných produktů, jejichž zprostředkování nabízí. Schopnost řádně tyto produkty klientovi vysvětlit a provést analýzu konkurenčních produktů pojišťoven, jejichž jménem je oprávněn jednat, a nabídnout klientovi pojistný produkt, který nejlépe vyhovuje jeho potřebám a nejméně dvouletou odbornou praxi. Tyto podmínky musí splňovat: **pojišťovací agent**
- Vyšší stupeň odborné způsobilosti – pro vyšší stupeň odborné způsobilosti musí osoba prokázat znalosti stejné jako pro střední stupeň a navíc mít nejméně čtyřletou odbornou praxi. Znalosti pojistných a zajišťovacích produktů nabízených na pojistném trhu z oblasti, která je předmětem jeho činnosti. Tyto podmínky musí splňovat: **pojišťovací makléř**

²⁵ nejsou vzájemně provázané což znamená, že lze složit střední a nemít základní.

5.2.3 Další informace o odborné způsobilosti

Česká asociace pojišťoven vydává odborné „studijní texty“, které jsou svým rozsahem určeny pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Tyto texty umožňují uchazeči se na zkoušku řádně připravit. Otázky pro střední a vyšší stupeň jsou k dispozici na webu ČNB²⁶. Dalším možným důvodem k vydání textů je zvýšení důvěryhodnosti pojistného trhu, která v naší zemi není příliš vysoká.

Různé pojišťovny nabízejí možnost kurzů nebo i internetových testů například <http://elearning.koop.cz>, kde lze najít i mnoho dalších zajímavých odkazů jako jsou úplná znění zákonů, organizace prezenčních a internetových kurzů, cvičné testy atd.

Pojišťovací zprostředkovatelé jsou povinni si průběžně doplňovat svoje odborné znalosti – musí absolvovat doškolovací kurs a to do pěti let od ukončení odborného studia, nebo vykonání odborné zkoušky. Tento kurz musí absolvovat každých pět let.

5.3 Důvěryhodnost

Základním požadavkem na osobnost pojišťovacího zprostředkovatele je odbornost a profesionalita, kterou zprostředkovatel prokazuje dosaženým vzděláním a praxí. Ty lze zjistit z různých zdrojů např. v povinném zápisu do registru zprostředkovatelů, který si od něj můžete vyžádat (pokud je opravdu důvěryhodný, měl by Vám tento dokument předložit při prvním setkání sám bez vyzvání). Dalšími důležitými faktory jsou jeho chování, oblečení a vystupování, které mohou o dané osobě hodně napovědět na stránce <http://aakjh.blogspot.com/2008/05/jak-poznat-dvryhodnost-poradce.html> je uvedeno dvacet typů jak poznat důvěryhodnou osobu (sice se zde jedná o finančního poradce, jehož činnost nebývá spojena s pojišťovnictvím, přesto si myslím si že body uvedené v tomto článku se dají obecně aplikovat na všechny lidi, se kterými máme jednat o našem majetku). v následujících dvou bodech bych se věnoval důvěryhodnosti pojišťovacích zprostředkovatelů podle tohoto zákona.

²⁶ např. pro vyšší stupeň

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/zkousky_pojistovny/download/Otazky_vyssi_stupen.pdf

5.3.1 Důvěryhodnost fyzických osob

Za důvěryhodnou fyzickou osobu se považuje osoba plně způsobilá k právním úkonům (starší 18 let). Tato osoba nebyla v posledních deseti letech přede dnem podání žádosti, se kterou je spojena povinnost prokázání důvěryhodnosti fyzické osoby, pravomocně odsouzena pro trestný čin proti majetku, trestný čin hospodářský nebo pro jiný úmyslný trestný čin²⁷, nebo pokud se na tyto činy hledí, jako by za ně nebyla odsouzena. Toto je podmínka bezúhonnosti. Bezúhonnost se dokládá výpisem z rejstříku trestů, který nesmí být starší než tři měsíce.

Dále na danou osobu nesmí být prohlášen konkurs. Pokud byla členem statutárního orgánu právnické osoby, tak se tato podmínka vztahuje na posledních pět let od podání žádosti a konkurs též nesmí být zamítnut z důvodu nedostatku majetku. Tato podmínka má zaručit jistou finanční jistotu klientům. Fyzické osobě též nemůže být udělena důvěryhodnost, pokud jí nebylo zrušeno povolení k provozování činnosti pro porušení podmínek stanovených tímto zákonem.

Výjimky z předchozích bodů: soud zrušil konkurs na osobu jinak než pro nedostatek majetku, majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu a usnesením o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení – což znamená že soud určil, kolik peněz a kam z konkurzu půjde, ale dojde k uspokojení jen přednostních věřitelů (státu) a na ostatní věřitele už nezbudou finanční prostředky. Jde o osobu, která byla zvolena do funkce již za úpadku právnické osoby, nebo pokud osoba prokáže, že svoji funkci zastávala zodpovědně podle zvláštního právního předpisu §200e zákona č. 99/1963., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud fyzická osoba z nějakého důvodu ztratí svoji důvěryhodnost, je povinna tuto skutečnost bez zbytečného odkladu oznámit České národní bance a dále již nesmí vykonávat zprostředkovatelskou činnost. Tím pádem nejsou dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře, jestliže byla činnost vykonávána do zrušení registrace.

²⁷ §4 část druhá hlava druhá a devátá zákona číslo 140/1961 sb., trestního zákona

5.3.2 Důvěryhodnost právnických osob

Jelikož právnická osoba je seskupení fyzických osob, tak se za důvěryhodnou právnickou osobu považuje ta, jejíž členové statutárních a dozorčích orgánů splňují podmínku důvěryhodnosti popsanou v předešlém bodě. Dále jí nebylo odejmuto povolení k provozování činnosti zprostředkovatele nebo likvidátora pojistných událostí pro porušení podmínek stanovených tímto zákonem. Na důvěryhodnou právnickou osobu nesmí být vyhlášen konkurs.

Výjimky z předchozích bodů soud: zrušil konkurs na právnickou osobu jinak než pro nedostatek majetku, majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu a usnesením o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení – což znamená že soud určil, kolik peněz a kam z konkurzu půjde, ale dojde jen k uspokojení přednostních věřitelů (státu) a na ostatní se už nezbudou finanční prostředky.

Pokud právnická osoba ztratí důvěryhodnost musí tuto skutečnost okamžitě nahlásit bez zbytečného odkladu České národní bance a zároveň nesmí vykonávat předešlou zprostředkovatelskou činnost. Tím pádem nejsou dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře, jestliže byla činnost vykonávána do zrušení registrace. Jedná-li se o právnickou osobu se sídlem na území jiného státu než České republiky, je dokladem o splnění podmínek důvěryhodnosti potvrzení příslušného orgánu dohledu v jejích státě který musí předložit České národní bance.

5.3.3 Etika

Etika je mravní kodex, který určuje jak by se měli zprostředkovatelé chovat vůči svým klientům. Některé etické zásady jsou v zákonu uvedeny, ale většinou jim chybí kontext a řád. Právě proto Česká asociace pojišťoven, která sdružuje téměř všechny pojišťovny na našem trhu vytvořila etický kodex, kterým by se její členové pojišťovny a lidé nabízející pojištění, tudíž i pojišťovací zprostředkovatelé měli řídit. ČAP se ve svých ustanovení zavázala, že bude tento kodex prosazovat v praxi což znamená snaha o potrestání osob a firem, které kodex porušili a o nápravu škody vzniklou klientovi. V následujících bodech uvádím část etické zásady pojišťovacích zprostředkovatelů²⁸.

²⁸ shromážděním členů dne 26. března 2008. *kodex etiky v pojišťovnictví* [online]. Vystaveno 31.03.2008 [cit. 2004-11-24]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/ZobrazFolder.aspx?folder=Lists/Menu%20Verejneho%20webu/O%20n%C3%A1s/Kodex%20etiky>

Zásady chování ve vztazích ke klientům

- zájem klienta je vždy vyšší než zájem vlastní a trhu
- dodržují zásady mlčenlivosti o všech skutečnostech týkajících se pojištění klientů
- poskytují zásadně úplné, pravdivé, nezkrácené a srozumitelné informace o pojišťovnách, pojistných produktech, jejich ceně a nesjednávají pojištění se spekulativními záměry
- jsou odpovědní za komplexní analýzu rizik, zpracování návrhů pojistných programů, konzultační a poradenskou činnost, správu uzavřených pojištění a součinnost při pojistných událostech
- mají vždy uzavřeno pojištění profesionální odpovědnosti
- pojišťovací zprostředkovatel na požádání sdělí výši svého příjmu z uzavřeného obchodu a způsoby svého odměňování
- nesmí učinit nelegální kroky i navzdory přání klienta
- v případě, že mezi zprostředkovatelem a klientem působí další subjekt, musí být tato skutečnost klientovi vždy sdělena
- rozhodne-li se klient změnit zprostředkovatele, dosavadní zprostředkovatel vrátí klientovi veškeré jeho materiály

Obecné zásady chování makléřů

- makléři respektují pravidla hospodářské soutěže a obchodních zvyklostí, vyvarují se používání nepravdivých a pomlouvačných výroků o svých konkurentech
- při své činnosti se důsledně vyvarují všeho, co by mohlo porušit důvěru klientů a vyvolat zkreslený dojem o jejich službách
- veškerou reklamu vedou pravdivě v souladu s čestnou soutěží bez prvků klamavé reklamy
- pojišťovací makléř musí hájit zájmy svého klienta i při svých organizačních potížích (nemoc atd...)

Zásady chování zaměstnanců makléřských firem

- důstojně reprezentují svoji firmu i obor pojišťovnictví, jehož jsou součástí
- vyvarují se všech činností, které by znamenaly konflikt jejich vlastních zájmů se zájmy firmy či pojišťovnictví jako oboru. Dodržují obchodní tajemství, a to i po ukončení svého pracovního poměru v pojišťovnictví

- dodržují přísně pravidla etiky, zejména nesmí zneužít svého postavení k přijímání či dávání úplatků
- nepoužívají nikdy ve svůj osobní prospěch informace a materiály své firmy

Zásady chování ve vztazích k pojišťovnám

- mají aktuální přehled o stavu pojistného trhu, o jednotlivých pojistitelích a jejich produktech
- při umístování obchodu se chovají nestranně a profesionálně, vyvarují se zejména jakýchkoliv pomluv, či protěžování některé z pojišťoven
- s pojistiteli udržují dobré vztahy spolupráce, zakotvené zpravidla v dílčích smlouvách o spolupráci

6 Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Každý pojišťovací zprostředkovatel mimo to, že musí být zapsán v registru, mít složený patřičný stupeň odborné zkoušky a splňovat podmínku důvěryhodnosti, též musí dodržovat povinnosti dané tímto zákonem. Což může být v některých situacích problematické a obtížné. Pokud z některé z následujících povinností zprostředkovatel poruší, může se dostat i do vážných problémů (např. může být vyšetřován pro pokus o pojišťovací podvod atd.)

Především nesmí uvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné, nejasné nebo dvojsmyslné údaje a informace a zamlčet údaje o charakteru a vlastnostech poskytovaných služeb. Na požádání musí předložit klientovi, pojišťovně nebo zajišťovně osvědčení o svém zápisu do registru a způsoby svého odměňování. Nesmí klientovi poskytovat neoprávněné výhody finanční, materiální či nemateriální povahy. Toto opatření má podle mého názoru hlavně zabránit zvýhodňování přátel a členů rodiny před ostatními klienty a též různým podvodům.

Zprostředkovatel musí vynaložit veškeré úsilí na to aby zabránil vzniku škody, která souvisí s jeho povoláním. Odpovědná osoba musí zachovat mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své činnosti, a nesmí je zneužít ve svůj prospěch, nebo ve prospěch někoho jiného. Toto opatření zaručuje ochranu jak osobních údajů klienta – bydliště, rodné číslo atd. tak i ochranu informací o jeho majetku – způsob zabezpečení, cena a umístění a další informace, které by mohly být zneužity.

Osoba provozující zprostředkovatelskou činnost je povinna prostřednictvím internetu zabezpečit veřejnou dostupnost údajů o svém zápisu v registru, zejména číslo, pod kterým byla zapsána v registru, rozsah zprostředkovatelské činnosti a území na kterém může být tato činnost provozována a den zahájení této činnosti (to umožňuje klientům rychle a účinně zjistit, zda daný zprostředkovatel je oprávněn uzavírat pojištění).

Další povinnosti zprostředkovatele souvisí s pojistnými smlouvami, především se situací před uzavřením smlouvy a s charakterem smlouvy. Před uzavřením jakékoliv pojistné smlouvy nebo při její změně (v odůvodněných případech) je pojišťovací zprostředkovatel povinen klientovi sdělit

obchodní firmu s řádnými a platnými identifikačními údaji, která jedná jménem pojišťovacího zprostředkovatele, ať už se jedná o fyzickou či právnickou osobu. Registr, ve kterém je obchodní firma evidována a způsob, jakým lze ověřit tento zápis v registru.

- Údaje o postupech, podle nichž mohou klienti a ostatní dotčené osoby podat stížnost, popřípadě žalobu na pojišťovacího zprostředkovatele.
- Jakýkoliv přímý nebo nepřímý podíl pojišťovacího zprostředkovatele na hlasovacích právech a kapitálu pojišťovny, se kterou má být pojištění sjednáno, převyšující 10 %.
- Zda pojišťovna, se kterou má být pojištění sjednáno, nebo osoba ovládající danou pojišťovnu má přímý nebo nepřímý podíl na hlasovacích právech a kapitálu pojišťovacího zprostředkovatele, jestliže tento podíl převyšuje 10 %.
- Tyto dva předcházející body mají zabránit případným podivným machinacím (jiná firma nebo osoba by mohla rozhodovat o tom, co se bude dít s firmou kde je klient pojištěn bez jeho vědomí, čím by mohly být porušeny jeho práva a zájmy).

Pojišťovací zprostředkovatel je povinen klienta informovat s ohledem na charakter zprostředkovávané pojistné smlouvy, o tom

- Zda vykonává zprostředkování daného pojištění pro jednu nebo více pojišťoven a na žádost klienta mu musí název pojišťovny sdělit.
- Zda poskytuje zprostředkování pojištění způsobem, při kterém je povinen poskytovat řádnou analýzu (musí své doporučení poskytnout na základě analýzy dostatečného počtu pojistných produktů nabízených na trhu, aby mohl doporučit uzavření pojistné smlouvy odpovídající potřebám a požadavkům klienta).
- Pokud nevykonává zprostředkovatelskou činnost podle předcházejících dvou bodů, musí na žádost klienta sdělit pojišťovny, se kterými je oprávněn sjednávat pojištění.

6.1 Záznamová povinnost pojišťovacích zprostředkovatelů

Před uzavřením pojistné smlouvy je pojišťovací zprostředkovatel povinen na základě informací od klienta a charakteru pojištění, zaznamenat požadavky a potřeby klienta související s pojištěním a důvody, na kterých pojišťovací zprostředkovatel zakládá svá doporučení pro výběr daného pojistného produktu.

Uvedené informace je poj. zprostředkovatel povinen poskytnout pokud není dohodnuto jinak :

- písemně nebo na nosiči dat (disketa, DVD, CD-ROM atd..) ²⁹, který je přístupný klientovi
- přesnou, jasnou a srozumitelnou formou (co nejmenší počet odborných termínů a pokud jsou uvedeny měly by být i řádně vysvětleny)
- v úředním jazyce členského státu, ve kterém je pojištění sjednáváno, nebo v jiném dohodnutém jazyce
- informace lze sdělit (požádá-li o to klient) ústně nebo telefonicky, ale neprodleně po uzavření pojistné smlouvy musí být podány znovu v předepsané formě.

Výjimka – předchozí ustanovení o povinnosti před smlouvou se nevztahují na zprostředkování pojištění velkých rizik ³⁰ a zprostředkování zajištění.

O záznamové povinnosti, podle zkušeností z praxe, nemá většina lidí vůbec ponětí, přičemž díky této povinnosti si mohou klienti ověřit, zda jim zprostředkovatel nabízí opravdu nejlepší možnost pro jejich potřeby. Jelikož pojištění zvláště větších subjektů (domy, celé firmy atd.) je složitou záležitostí, tak i záznamová povinnost o těchto subjektech klade na zprostředkovatele nelehký úkol, protože je velice obsáhlá. Dobrým řešením, které se v praxi používá jsou písemné návrhy o pojištění, kde je uvedena pojistná částka, spoluúcast a další prvky pojištění, které ovlivňují cenu a kvalitu. Tyto návrhy se přikládají k záznamové povinnosti jakožto vývoj postupu při výběru pojištění.

²⁹ internetové stránky nesplňují kritéria daná tímto zákonem

³⁰ zákon číslo 363/1999 Sb., §38a, ve znění zákona 39/2004 Sb.

6.2 Výkazová povinnost

Výkazová povinnost se podle zákona vztahuje na pojišťovací agenty a pojišťovací makléře ty jsou povinni do 31. března kalendářního roku předložit České národní bance – roční výkaz činnosti ([příloha 5](#)), který bude obsahovat seznam pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů, pro které v uplynulém kalendářním pracovali, objem uzavřených obchodů (je to počet pojistných smluv, které uzavřel a výše předepsaného pojistného které se k těmto smlouvám vztahuje), objem pojistného (celková výše inkasovaného pojistného, která připadá na objem obchodů), popřípadě pojistného plnění (jeho objem a výše), pokud jej má právo vyplácet. Pokud je právnickou osobou, musí být správnost a úplnost tohoto dokladu potvrzena podpisem odpovědného zástupce.

Podrobnosti a formu ročního výkazu činnosti stanoví Česká národní banka vyhláškou. Na vyžádání České národní banky je pojišťovací zprostředkovatel a samostatný likvidátor pojistných událostí povinen předložit doklady vedené v souvislosti s provozovanou činností (doklad o zápisu do registru, svoji důvěryhodnost, doklad vykonání odborné zkoušky atd...). Na následující internetové adrese mohou pojišťovací agenti nebo pojišťovací makléři své výkazy činnosti elektronicky podat <http://ispoz.cnb.cz/RocniVykaz.aspx>.

Jelikož pojišťovací zprostředkovatelé (především pojišťovací makléři a agenti) nemají často úplný přehled o tom, kolik smluv pro kterou pojišťovny uzavřeli, bylo by pro ně velmi náročné tento roční výkaz sestavit. Proto většina pojišťoven nabízí, že na žádost zprostředkovatele mu vypíše, kolik smluv má s nimi uzavřeno a výši pojistného v těchto smlouvách.

7 Samostatný likvidátor poj. událostí – SLPU

Tento zákon se vztahuje i na samostatné likvidátory pojistných událostí, ovšem jejich činnosti se svou povahou od pojišťovacích zprostředkovatelů liší, proto je uvádím zvlášť a v souhrnné kapitole. Pokud dále není uvedeno jinak, na samostatného likvidátora se vztahují stejné podmínky jako na pojišťovacího zprostředkovatele.

Samostatným likvidátorem pojistných událostí je fyzická nebo právnická osoba, která uzavřela s pojišťovnou smlouvu, na jejímž základě provádí šetření nutné ke zjištění povinnosti plnit pojistná plnění z jí uzavřených pojistných smluv. Likvidátor nemůže bez této smlouvy s pojišťovnou vykonávat svoji činnost. v této smlouvě se upraví:

- vymezení pojistných událostí, které může likvidátor řešit
- vymezení rozsahu dohodnutých činností
- vymezení pravomocí smluvních stran při likvidaci, včetně možnosti využití při likvidaci dalších osob.

Samostatný likvidátor musí

- být zapsán v registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a mít základní stupeň odborné způsobilosti. Likvidátor obdrží osvědčení o zápisu do registru a osvědčení o základním kvalifikačním stupni odborné způsobilosti.
- být pojištěn na odpovědnost za škodu způsobenou výkonem své činnosti na limit 500 000 eur na každou pojistnou událost a v případě souběhu pojistných událostí v jednom roce nejméně 1 000 000 eur.
- je-li právnickou osobou, musí tato osoba jmenovat odpovědného zástupce, který je oprávněn jednat jeho jménem.

Povinnosti samostatných likvidátorů jsou velice podobné povinnostem pojišťovacích zprostředkovatelů jedná se především o to že:

- Nesmí uvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné, nejasné, dvojsmyslné údaje. Má povinnost vykonávat svoji činnost s odbornou péčí.
- Na požádání klienta, pojišťovny nebo zajišťovny předložit osvědčení o svém zápisu do registru. Na požádání klienta sdělí způsoby svého odměňování, nesmí klientovi poskytovat neoprávněné výhody (finanční či materiální).
- Nezneužít žádnou skutečnost, kterou se dověděl v souvislosti s výkonem své činnosti ve svůj prospěch, nebo ve prospěch jiné osoby, tím plní povinnost zachovávat

mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své činnosti vycházející z §21 odstavec 4 tohoto zákona.

- Musí vynaložit veškeré úsilí, které na něm lze požadovat, aby zabránil vzniku škody, která mohla vzniknout při provozování jeho činnosti

Na samostatného likvidátora se vztahují i další ustanovení stejně jako na pojišťovací zprostředkovatele jako jsou např. ustanovení o státním dozoru, sankčních postihů, přechodná ustanovení a další.

Nyní bych se rád zmínil o sdružení samostatných likvidátorů pojistných událostí, která má název Česká komora samostatných likvidátorů pojistných událostí (ČKSLPU) a je dobrovolnou organizací sdružující likvidátory. ČKSLPU podílí na vypracovávání a projednávání návrhů právních předpisů týkajících se likvidátorů a předpisů souvisejících s touto činností, včetně formulování etických a morálních zásad jeho činnosti (jde především o nezávislost, nestrannost, diskrétnost, mlčenlivost atd...). Jednou z její hlavních činností je zvýšení vzdělání, jehož partnerem je Institut celoživotního vzdělávání Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Členství v této organizaci je dobrovolné.

Člen této komory by měl být podle předchozích údajů spolehlivý a mělo by u něj hrozit menší riziko selhání (díky školením), a též případná rychlejší náprava chyby díky stanovám společnosti.

8 Státní dozor a opatření k nápravě

Státní dozor nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů s bydlištěm nebo sídlem na území České republiky nebo třetího státu a nad činností samostatných likvidátorů pojistných událostí vykonává Česká národní banka. Dříve tento dohled vykonávalo Ministerstvo financí, ovšem ČNB je u nás hlavní instituce, která spravuje peněžní trh a tak je celkem logické, přechod této oblasti pod její zprávu.

Zákon se speciálně věnuje oblasti vztahů České národní banky a příslušných orgánů dohledu v jiných členských zemích. Pokud nějaká osoba či firma u nás v tomto oboru podniká, tak její dohled vykonává právě domovský orgán dohledu v součinnosti s Českou národní bankou.

V této souvislosti si musí ČNB vyměňovat s příslušnými orgány dohledu informace o pojišťovacích zprostředkovatelích, kterým bylo uloženo opatření k nápravě, sankce, či jestliže jim hrozí zrušení zápisu v registru. ČNB si také s těmito orgány vyměňuje informace potřebné k výkonu činnosti těchto subjektů na území jiného státu. ČNB má též sdělovací povinnost, musí každému sdělit informace o příslušných orgánech dohledu ostatních členských států. v následující tabulce příkládám seznam internetových adres některých orgánů dohledu ve státech EU poskytnutých na moji žádost Českou národní bankou.

Tabulka 3: Seznam vybraných států EU a k nim internetové adresy orgánů dohledu.

Stát	www stránky
Belgie	http://www.cbfa.be
Finsko	http://www.vakuutusvalvonta.fi
Francie	http://www.alca.asso.fr
Irsko	http://www.financialregulator.ie
Island	http://www.fme.is
Itálie	http://www.isvap.it
Německo	http://www.bafa.de
Polsko	http://www.knuife.gov.pl/
Portugalsko	http://www.isp.pt
Rakousko	http://www.bmwa.gv.at
Slovensko	http://www.nbs.sk
Španělsko	http://www.mineco.es
Švédsko	http://www.fi.se
Velká Británie	http://www.fsa.gov.uk/register

Zdroj ČNB

8.1 ČNB

*„Zákonem o změně zákonů v souvislosti se sjednocováním dozoru nad finančním trhem č.57/2006 sb. s účinností od 1.4. 2006 vznikl jednotný dohled nad finančním trhem v ČR vykonávaný ČNB. Přínosem této změny je zefektivnění dohledu nad finančním trhem a snížení nákladů na jeho provádění. Na tomto základě ČNB přebrala agendu tří dozorových orgánů.“*³¹

- Komise pro cenné papíry (KPC) jako dozor nad kapitálovým trhem
- Úřad pro dozor nad pojišťovnictvím a penzijním připojištěním (ÚDPP) jako dozor nad pojišťovacím trhem.
- Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (ÚDDZ) jako dohled nad bankovníctvím

8.2 Přerušování činnosti

Přerušit činnost pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí lze na dobu maximálně jednoho roku. Úmysl přerušit činnosti musí být nahlášen České národní bance a odpovědná osoba jí musí odevzdat osvědčení o zápisu do registru. Tím je zaručeno, že subjekt již nemůže tuto činnost legálně provozovat. z čehož vyplývá, že po dobu, po kterou je tato činnost přerušena, nesmí uzavírat nové pojistné nebo zajišťovací smluvy, zprostředkovávat prodlužování nebo rozšiřování smluv a vyplácet či přijímat pojistné nebo pojistné plnění. Zde se vyskytuje jeden problém – přesný výčet činností totiž umožňuje vykonávat zbylé činnosti ve smyslu §3 písmene a) tohoto zákona. v připravované novele³² je již na toto pamatováno.

Aby byly ochráněny zájmy klientů, zprostředkovatel je povinen dokončit pojistné případy, u kterých bylo jednání zahájeno přede dnem, ke kterému se rozhodl přerušit svoji činnost i po překročení této lhůty. Přerušování činnosti nemá sankční charakter a není nijak vynutitelné zákonem, je tudíž jen a pouze na zodpovědné osobě, zda se svoji činností rozhodne přerušit či ne.

³¹ Škopová,V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související.* 1. Vydání. Praha:C.H Beck, 2006. 292 s. ISBN 80-7179-476-7 strana 164.

³² novela se začala projednávat začátkem roku 2006 bohužel na podzim 2006 byl legislativní proces zastaven, nicméně proběhlo připomínkové řízení

8.3 Pozastavení činnosti

Pozastavení činnosti má sankční a kontrolní charakter. Pokud Česká národní banka zjistí, že pojišťovací zprostředkovatel provozuje svoji činnost a porušuje některé z následujících bodů, tak mu ČNB má právo pozastavit činnost.

- nebyla-li ve lhůtě (tato lhůta se vztahuje na tyto situace – ztráta důvěryhodnosti, zánik pojištění odpovědnosti a nedostatečné jistiny) stanovené Českou národní bankou uvedena činnost do souladu s podmínkami stanovenými tímto zákonem.
- zaniklo-li pojištění odpovědnosti pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí.
- nesplňuje-li pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř podmínku finanční jistiny.
- nesplňuje-li odpovědný zástupce podmínky, či neplní-li povinnosti stanovené mu tímto zákonem.

Pozastavit lze činnost na dobu maximálně šesti měsíců. Registrovaná osoba musí odevzdat České národní bance osvědčení o zápisu do registru okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí o pozastavení činnosti. Tímto je zaručeno, že osoba již nemůže tuto činnost legálně vykonávat, tím pádem nemůže zprostředkovávat uzavírání nových smluv, zprostředkovávat prodlužování či rozšiřování smluv a vybírat či vyplácet pojistné nebo pojistné plnění.

Další možnost zásahu České národní banky k nápravě jsou – ČNB může nařídít výměnu odpovědného zástupce u právnické osoby. Právnická osoba musí tuto výměnu provést do jednoho měsíce od dne nabytí právní moci rozhodnutí. Fyzická osoba, která musí být podle rozhodnutí ČNB vyměněna, již nemůže vykonávat funkci odpovědného zástupce ani činnost pojišťovacího zprostředkovatele po dobu deseti let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Čímž je zaručeno aby se tato nekompetentní a nespolehlivá osoba k této práci jen tak nedostala a nemohla způsobit další případné škody.

8.4 Sankce

Česká národní banka taktéž může na základě svých pravomocí udělit právnické či fyzické osobě peněžité sankce, pokud porušují povinnosti dané tímto zákonem. Velikost této sankce závisí na mnoha faktorech např. na stupni závažnosti, rozsahem následků, případné recidivitě atd. Tyto sankce mají především za účel chránit zájmy spotřebitelů (klientů) a dobré jméno pojišťovnictví. Podle tohoto zákona existují tři druhy sankcí –

pořádková pokuta, přestupky a správní delikty právnických osob. Každá z těchto možností se vztahuje k určitým typům prohřešků proti tomuto zákonu.

- Pořádková pokuta – lze ji uložit v případě, pokud pojišťovací zprostředkovatel ztíží výkon dohledu nad jeho osobou tím, že neposkytne potřebnou součinnost (např. neposkytnutí potřebných údajů), či nevyhoví výzvě dané podle tohoto zákona. ČNB může uložit pořádkovou pokutu do 5 000 000 Kč. Pokud ani potom daná osoba neposkytne požadované údaje, tak ČNB může tuto pokutu uložit znova až do maximální výše 20 000 000 Kč. Tuto pokutu lze uložit do šesti měsíců ode dne, kdy došlo k protiprávnímu jednání. Tyto pořádkové pokuty jsou vybírány, případně vymáhány místně příslušným finančním úřadem a tyto peníze směřují do státního rozpočtu.

- Přestupku se může podle zákona dopustit pouze fyzická osoba (musí zde být konkrétní viník), která v žádosti o zápis do registru, nebo v žádosti o změně údajů v registru, ročním výkazu činnosti nebo v písemném prohlášení uvede nesprávné a tudíž nepravdivé údaje. Za uvedení nesprávných údajů, které můžou způsobit mystifikování klientů, může ČNB uložit pokutu až do 1 000 000 Kč.

- Správní delikt – správního deliktu se může dopustit právnická osoba a to tím, že v žádosti o zápis do registru nebo o změnu údajů v registru uvede nesprávné údaje, jako pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř uvede v ročním výkazu činnosti nesprávné údaje a nebo uvede v písemném prohlášení nesprávné údaje. Za tyto prohřešky hrozí právnické osobě pokuty do 1 000 000 Kč. Další delikty jsou postihovány vyšší finanční pokutou (10 000 000 Kč) a to z důvodu jejich větší závažnosti, vztahují se jak na fyzické tak právnické osoby. Fyzická či právnická osoba může tuto pokutu dostat pokud provozuje zprostředkovatelskou činnost v rozporu s údaji uvedenými v registru a pokud ve stanovené lhůtě nesplní opatření k nápravě uložené ČNB.

Další informace ohledně správních deliktů – odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže ČNB banka o něm nezažádala řízení do jednoho roku ode dne, kdy se o něm dozvěděla, nejpozději však do tří let kdy byl spáchán. Pokuty za správní delikty uložené ČNB vybírá a vymáhá místně příslušný finanční úřad. Takto získané peníze jsou příjmem státního rozpočtu.

Zaměstnavatel nesmí vyžadovat od osoby, která se má podílet na zprostředkovatelské činnosti složení vstupního poplatku, jako podmínky výplaty příštích odměn, nebo odměny osoby odvozuje od získání dalších osob pro tuto činnost. Poslední dvě nařízení zaručují, aby zprostředkovatelé byli odměňováni podle výše pojistného.

9 Rozdíly mezi jednotlivými typy pojišťovacích zprostředkovatelů

v následující tabulce bych rád shrnul hlavní znaky a i jednotlivé rozdíly mezi pojišťovacími zprostředkovateli. Považuji to za vhodný způsob sumarizace dosud uvedených informací ve vzájemných souvislostech. z tabulky vyplývá, že čím je vyšší míra práv, tím je potřeba větší odborná způsobilost.

Tabulka 4: Srovnání pojišťovacích zprostředkovatelů

Typ	Vázaný poj. zpr	Podřízený poj. zpr.	Výhradní poj. agent	Pojišťovací agent	Pojišťovací makléř
Vykonávaná činnost	Vykonává činnost jménem a na účet jedné, nebo více pojišťoven Nesmí nabízet konkurenční produkty těchto pojišťoven	Vykonává činnost jménem a na účet PA nebo PM	Vykonává činnost jménem na účet jedné pojišťovny Nabízí produkty pouze jedné pojišťovny se kterou má smlouvu	Vykonává činnost jménem na účet jedné nebo více pojišťoven Produkty těchto pojišťoven mohou být vzájemně konkurenční	Vykonává činnost na základě smlouvy uzavřené se zájemcem o pojištění a touto smlouvou je vázán. Na základě této smlouvy zpracovává analýzy pojistných rizik a další činnosti
S kým má uzavřené smlouvy	Je vázán písemnou smlouvou s touto pojišťovnou a jejími pokyny	Je vázán smlouvou s PA nebo PM a je vázán jejich pokyny	Je vázán písemnou smlouvou s touto pojišťovnou a jejími pokyny	Je vázán písemnou smlouvou s pojišťovnou jejíž jménem jedná	Je vázán obsahem písemné smlouvy s pojišťovnou, kterou je odměňován a musí plnit povinnosti v této smlouvě
Možnost inkasovat pojistné, nebo vyplácet pojistné plnění	Neinkasuje pojistné, nevyplácí plnění z pojistných, nebo zajištých smluv	Neinkasuje pojistné, nevyplácí plnění z pojistných, nebo zajištých smluv	Je oprávněn přijímat pojistné nebo zprostředkovávat plnění z pojistných smluv podle dohody s pojišťovnou	Je oprávněn přijímat pojistné nebo zprostředkovávat plnění z pojistných smluv podle dohody s pojišťovnou	Je oprávněn přijímat pojistné nebo zprostředkovávat plnění pojistných a zajištých smluv podle dohody s pojišťovnou a klientem
Odborná způsobilost	Základní stupeň odborné způsobilosti	Základní stupeň odborné způsobilosti	Základní stupeň odborné způsobilosti	Střední stupeň odborné způsobilosti	Vyšší stupeň odborné způsobilosti

Zdroj: vlastní souhrn.

10 Reakce na novelizace zákona

Až do teď jsem se převážně věnoval podrobnému teoretickému rozboru zákona, ovšem je důležité vědět, co si o zákonu myslí samotní pojišťovací zprostředkovatelé. z tohoto důvodu jsem se rozhodl je oslovit a zjistit jejich názory pomocí dotazníku, který je uveden v přílohách ([Příloha 6](#)). Byl rozeslán elektronickou poštou z e-mailu vyzkum.zakona@seznam.cz, kde budou odpovědi ponechány jako důkaz pravosti a na, který Vám na požádání vydám heslo, abyste se mohli přesvědčit (případné žádosti pište na Pospich.tom@seznam.cz). v následující tabulce je uvedeno několik základních údajů o tomto výzkumu.

Tabulka 5: Základní údaje o výzkumu

Celkový počet adres	453	
v	42	emailech
v	7	etapách
z toho	25	adres již neexistovalo
celkem přišlo	63	emailů
z toho použitých bylo	49	dotazníků
Procentuální návratnost ³³ je	14,71	

Zdroj: vlastní výzkum

V některých emailech se dotazovaní bez mého přání o zákonu hodně rozepsali a poskytli mi tak mnoho další užitečných údajů o této problematice, za což bych jim rád touto cestou poděkoval. Celkově mne tento výzkum příjemně překvapil, protože většina lidí z těch co odepsali byli vstřícní a měli o výzkum zájem.

K celkovému počtu použitých dotazníků se musí přičíst ještě jeden, který byl vyplněn ručně osobou z rodinné firmy. Takže celkový počet použitých dotazníků na tento výzkum je 50. Jsem si vědom, že tento počet není nijak závratný, ale i přesto věřím že údaje získané z toho výzkumu budou pro moji práci oživením a přínosem.

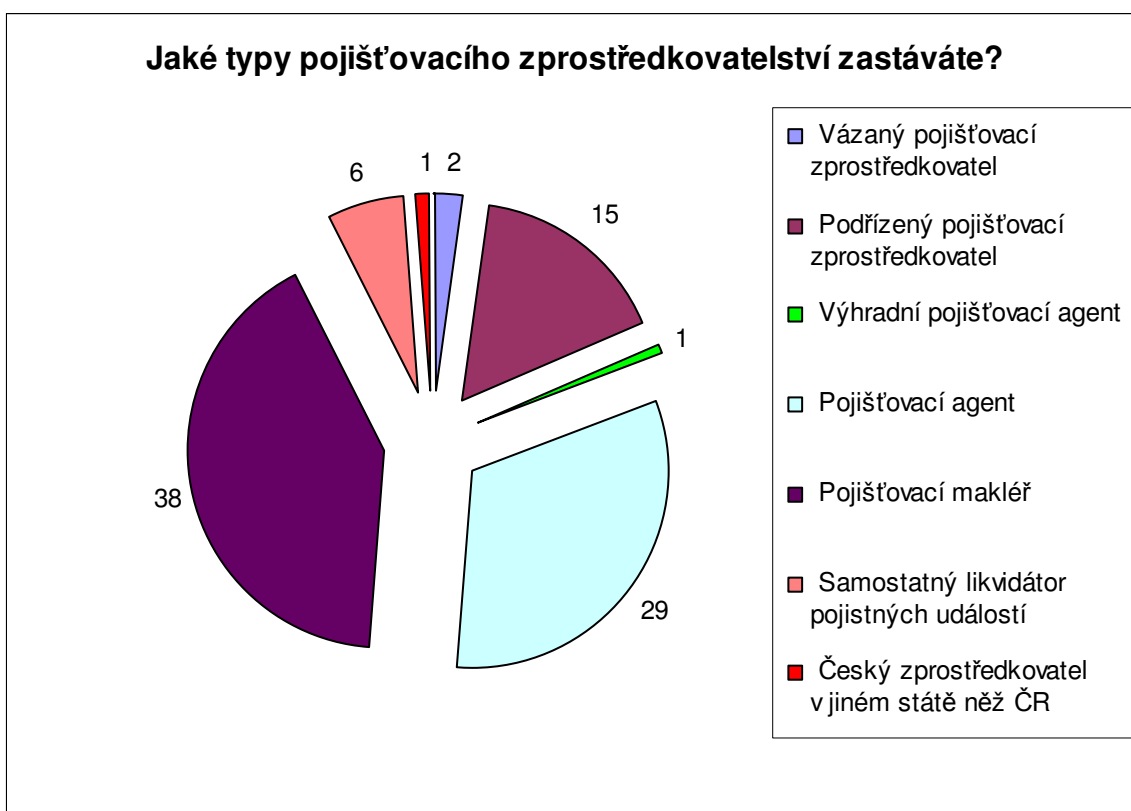
³³ počítána jako celkový počet příšlých emailů /(Celek - neexistovalo)

10.1 Vyhodnocení dotazníku

Nyní bych přešel k vyhodnocení již zmíněného dotazníku, který se skládal ze šesti různých otázek, které měly za úkol zjistit mínění dotazovaných o novele zákona.

- **otázka 1:** Jaké typy pojišťovacího zprostředkovatelství zastáváte? Tato otázka měla za úkol zjistit spektrum dotazovaných a nejčastější zastoupení kombinací (zákon umožňuje aby byl pojišťovací zprostředkovatel registrován ve více kategoriích zároveň)

Graf 1: otázka 1

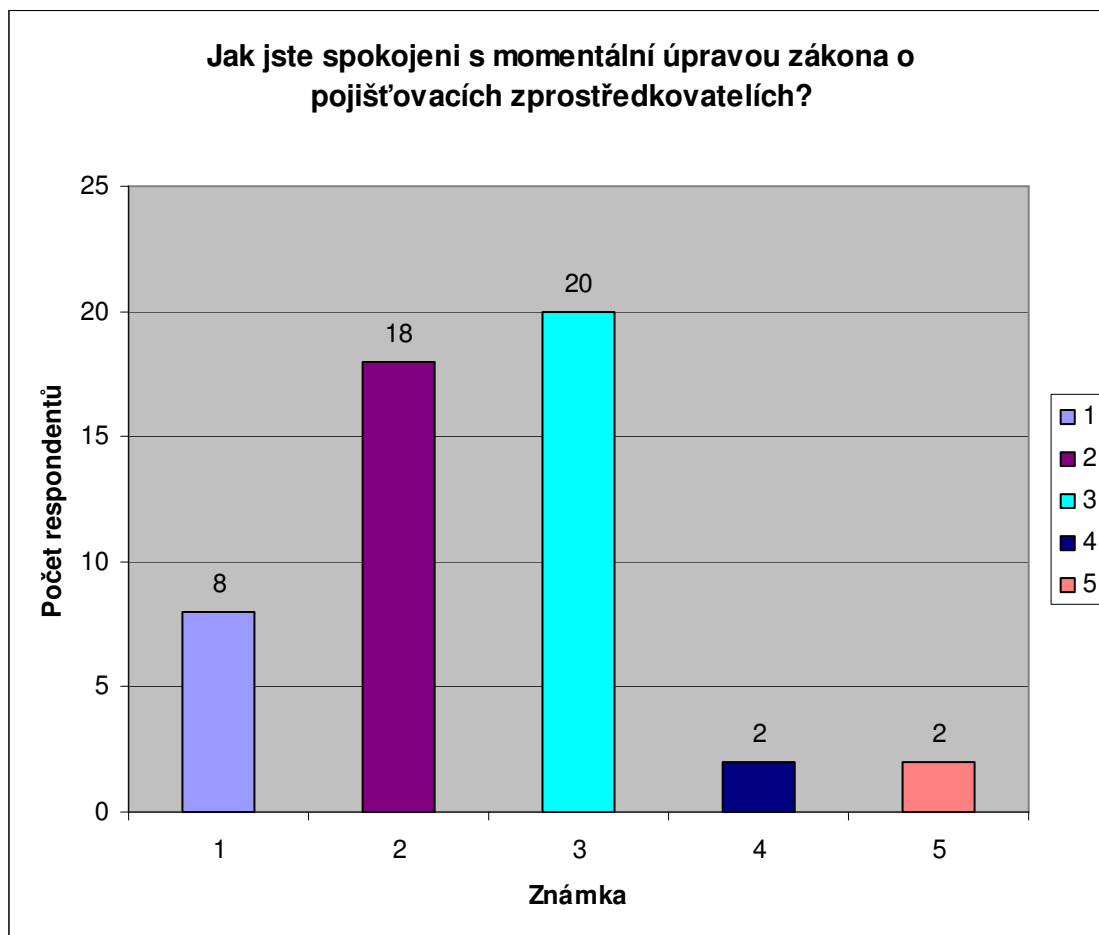

Zdroj: vlastní výzkum

Z předchozího grafu je patrné, že nejzastoupenější skupinou je pojišťovací makléř následován pojišťovacím agentem. Což je způsobeno tím, že jsem se snažil zaměřit na výše postavené kategorie, které by měli mít více zkušeností se zákonem a tím pádem větší vypovídající hodnotou. Nejčastější kombinací byla právě kombinace pojišťovacího makléře a pojišťovacího agenta a to v 26 případech.

- **otázka 2:** Jak jste spokojeni s momentální úpravou zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích? Touto otázkou jsem se pokusil zjistit známku pro zákon, kterým se zabývám.

Graf 2: otázka 2

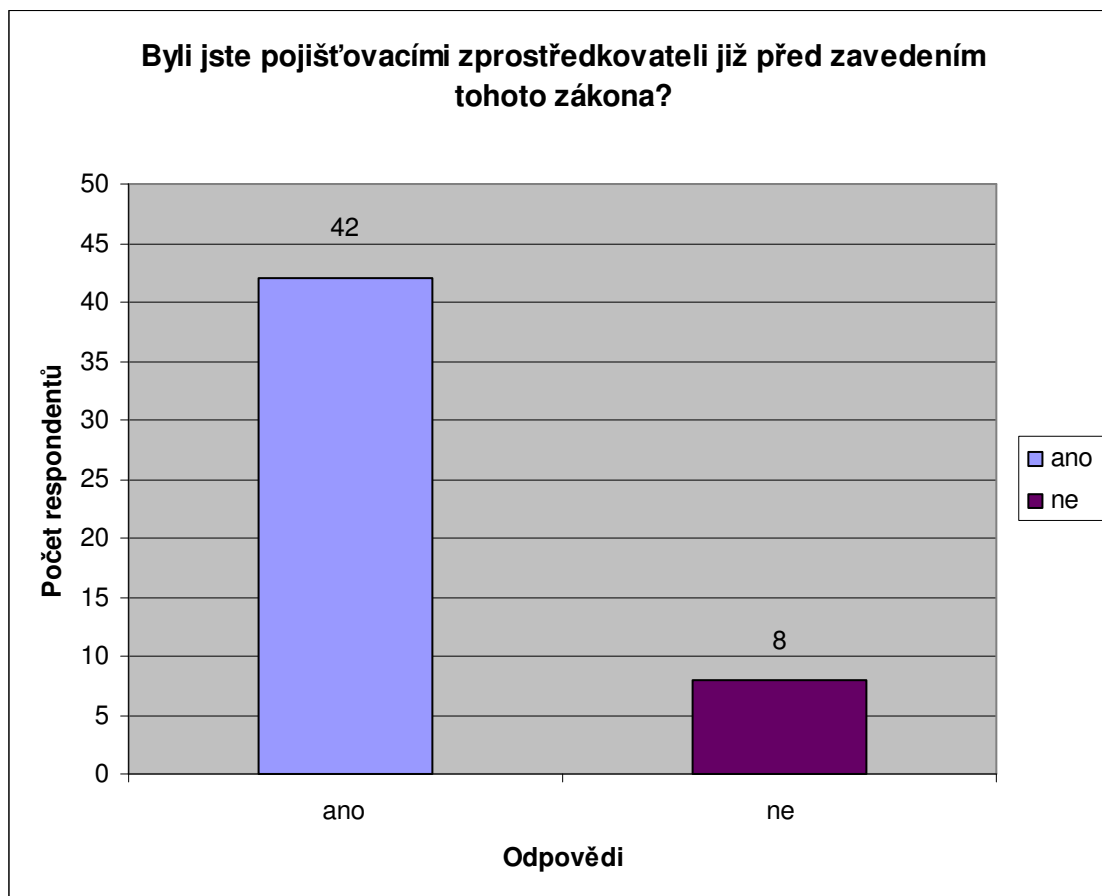

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu je patrné, že respondenti hodnotili zákon nejčastěji za 3 nebo za 2. Což je podle mne velmi dobré na to, že zákon není v platnosti zas tak dlouho a má jisté mezery a nedostatky. Průměrná známka pro zákon je 2,4 což je ve školské terminologii taková lepší 2–.

- **otázka 3:** Byli jste pojišťovacími zprostředkovateli již před zavedením tohoto zákona? Jednoduchá otázka, která měla za úkol zjistit zda dotazovaní mohou porovnat stav před zavedením zákonem a po něm.

Graf 3: otázka 3

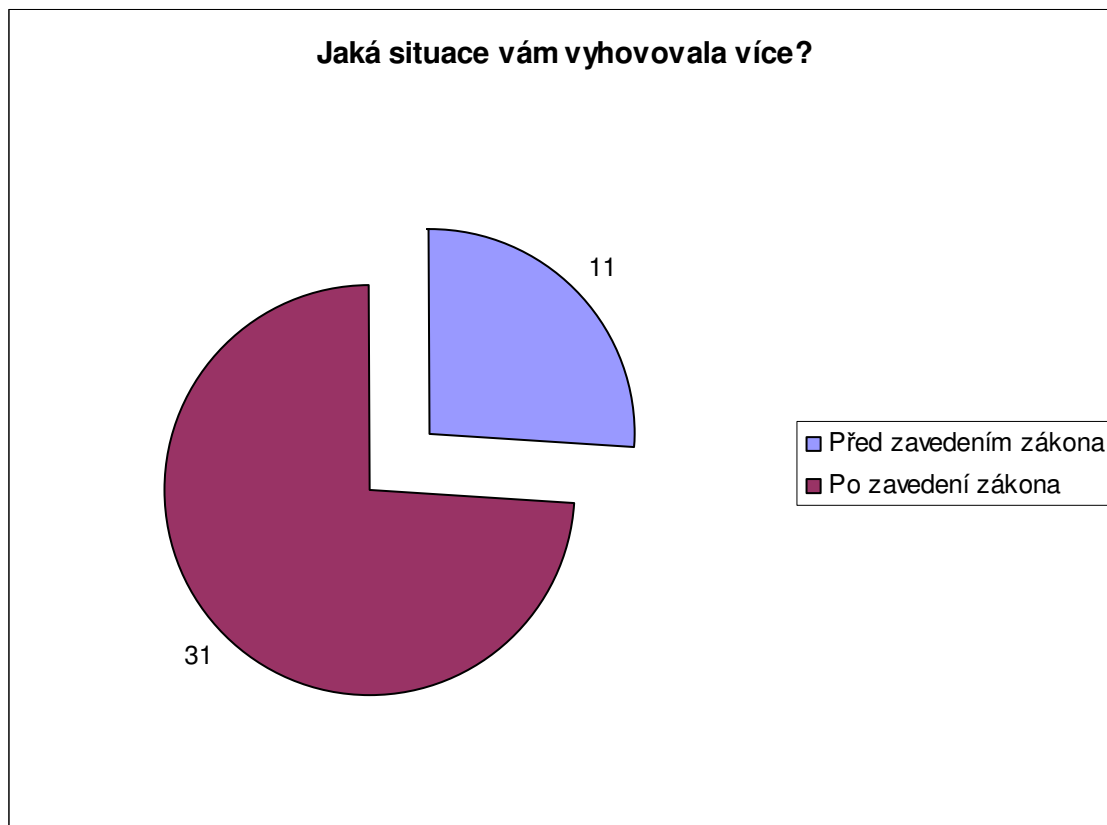

Zdroj: vlastní výzkum

Před začátkem výzkumu jsem doufal, že budu mít co největší celkový počet těch, co byli pojišťovacími zprostředkovateli před zavedením zákona, abych mohl zjistit zda se situace zlepšila a zároveň jsem doufal v jejich větší zkušenost v této oblasti čili lepší vypovídací hodnotu. Jak je vidět z grafu moje přání se naplnilo. Celkem 84 % respondentů bylo pojišťovacími zprostředkovateli již před zavedením zákona. Tato otázka také určila počet respondentů pro další bod mého dotazníku.

- **otázka 4:** Jaká situace vám vyhovovala více? Touto otázkou, která vychází z předchozí jsem se snažil zjistit jaká právní úprava byla podle dotazovaných lepší.

Graf 4: otázka 4

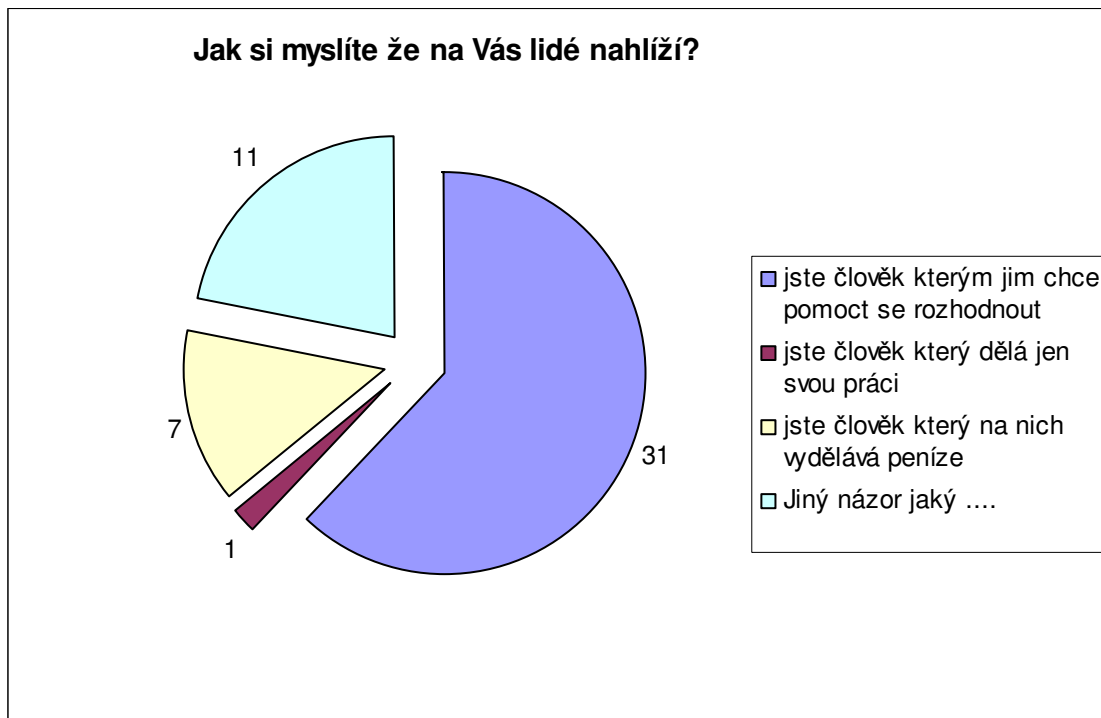

Zdroj: vlastní výzkum

Když jsem tento výzkum rozesílal, předpokládal jsem, že drtivá většina těch co zažili situaci před zavedením zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích budou po jeho zavedení mnohem spokojenější. Podle údajů, které jsem získal je to mu tak v 73,8 % případů. Zbýlý počet respondentů 26,2 % byl více spokojen před zavedením právní úpravy. Což je podle mne relativně vysoké procento, které naznačuje, že není něco v pořádku. To něco jsou pravděpodobně momentální nedostatky zákona nebo respondenti byli více spojeni se situací, kdy měli podstatně méně povinností než mají nyní.

- **otázka 5:** Jak si myslíte že na Vás lidé nahlíží? Touto otázkou se dostáváme úplně do jiné problematiky a to k názoru, jak pojišťovací zprostředkovatelé vnímají sami sebe z pohledu zákazníka a případně s jakým chováním mají zkušenosti.

Graf 5: otázka 5

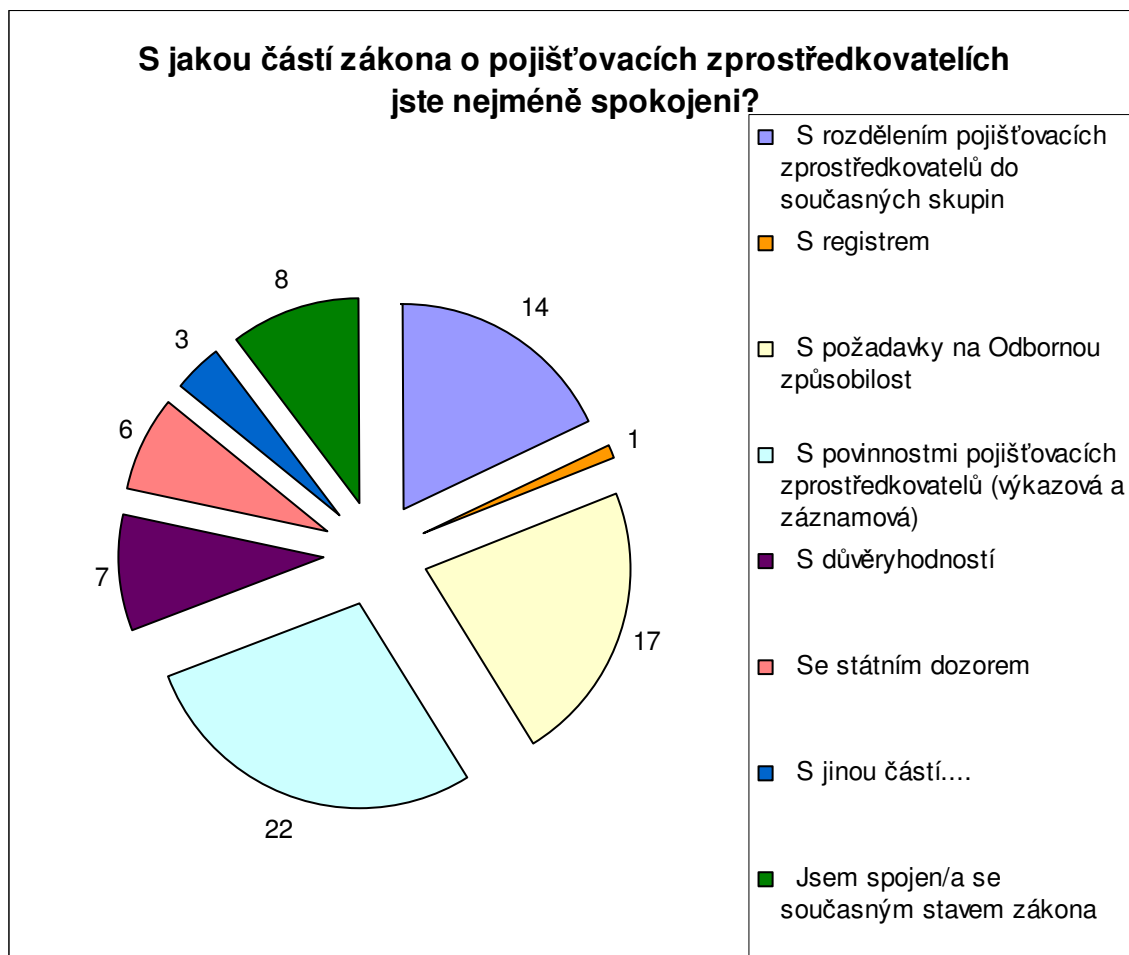

Zdroj: vlastní výzkum

Z odpovědí je patrné, že většina dotázaných věří, že lidé kterým zařizují pojištění je berou jako pomocníky a rádce, jeden dotazovaný v možné volné odpovědi uvedl *"Jsem pojišťovací poradce, který funguje stejně jako rodinný lékař, či právník."* Osobně si myslím, že toto mínění je velmi pozitivní a doufám, že i někteří samotní klienti vnímají pojišťovací zprostředkovatele jako rádce nikoliv jako příživníky. Bohužel se obávám že mé přání zůstane ještě nějakou chvíli nenaplněno, protože podle jednoho dotazovaného *„Zatím nemá naše činnost výše uvedenou prestiž, lidé na to pohlíží jako na "špatnou nutnost" nebo jako na "tahání peněz bez užitku". Zatím existuje jen malé procento lidí, kteří si sami koupí pojistku jako "dobrou nutnost" s užtkem odpovídajícím rozsahu a ceně pojištění."* s tímto tvrzením bohužel musím souhlasit protože zatím nepatříme k nejvyspělejším ekonomikám světa a náš náhled na pojištění je poněkud zkreslený.

- **otázka 6:** s jakou částí zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích jste nejméně spokojeni? Zde jsem se snažil zjistit, jaká část zákona vadí pojišťovacím zprostředkovatelům nejvíce a kde by měly tudíž nastat nápravy.

Graf 6: otázka 6

Zdroj: vlastní výzkum

Podle grafu jsou nejproblematictější oblastí povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů, celkem 28,2 %, kde dotazovaní pravděpodobně především kritizovali nároky na jejich administrativu. Celkem velký počet dotazovaných 21,8 % kritizuje požadavky na odbornou způsobilost a to kupodivu její nízkou úroveň. Ve vyspělé ekonomice neprojde testy přibližně 25 % u nás asi jen 2 až 5 % – tedy alespoň podle jednoho z dotázaných. Vzhledem k problémům v zákonu je zajímavé, že 10,3 % respondentů je spokojeno se současným stavem zákona³⁴.

³⁴ několik respondentů zahrlo zároveň problém v zákoně a zároveň že se jim zákon líbí. Při této situaci jsem odpověď jsem spokojen/a se současným stavem zákona nebral v potaz.

10.2 Závěr dotazníku

Problematika Zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích je velmi zajímavá, ale je důležité oddělovat to, co je napsáno a to, jak to ve skutečnosti funguje. Tento důležitý fakt jsem si uvědomil díky vyhodnocení dotazníku, který jsem rozesílal především díky lidem, kteří se o problematice tohoto zákona více rozepsali.

Nejdůležitějšími závěry dotazníku jsou

- respondenti podle mě hodnotili současný zákon celkem pozitivně. Což naznačuje, že zákon není úplně mimo a větší část své úlohy (ukotvit a stanovit pravidla pro toto povolání v ČR) plní dobře a podle mě má i slibnou budoucnost (především díky připravované novele³⁵, která by měla vyřešit některé problémy současného zákona).
- většina dotázaných označuje situaci po zavedení zákona za lepší. Což je další fakt, který svědčí o tom, že zákon je ve své podstatě připraven dobře a jsou potřeba vychytat drobné mouchy, které byly pravděpodobně způsobené rychlým přijetím zákona.
- za pozitivní též považuji fakt, že pojišťovací zprostředkovatelé se ve většině případů vnímají jako lidé, kteří chtějí svým klientům pomoci. Pravděpodobně je to způsobenou povahou profese, protože kdyby se honili jen za penězi, lidé by to brzy poznali a nechtěli by s nimi nic mít (v této práci je osobní kontakt hodně důležitý).
- problematickými pasážemi zákona je podle dotazovaných přílišné nároky na jejich administrativu (výkazová a záznamová povinnost), nízké požadavky na odbornou způsobilost a nevhodné rozdělení pojišťovacích zprostředkovatelů do současných skupin. Co se týče prvního problému žijeme ve státě, kde je přebujelá byrokracie a na vše je potřeba mít spoustu papírů a záznamů a to se asi hned tak nezmění. Problém s nízkou úrovní odborné způsobilosti by se dal vyřešit poměrně jednoduše a to zpřesněním. Ovšem je zde háček, jak zajistit odbornost těm, co už tuto zkoušku prošli v jednodušší podobě. Možnou odpovědí jsou dodatečné testy, školení a větší kontrola odborné způsobilosti (to by ovšem zabralo dost času a peněz). Poslední problém by se dal vyřešit zřízením dalšího registru, který by umožnil rychlejší administrativu a kontrolu. Také je potřeba zamyslet se nad současným rozdělením skupin a zjistit jak by šlo toto rozdělení udělat přehledněji (máme celkem 8 což je podle mě hodně).

³⁵ novela se začala projednávat začátkem roku 2006 bohužel na podzim 2006 byl legislativní proces zastaven, nicméně proběhlo připomínkové řízení.

11 Závěr práce

Pod celou dobu, co studuji problematiku zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech se snažím proniknout do jeho podstaty a to jak po teoretické, tak po praktické stránce. Podstata teoretické části spočívala především v nastudování zákona samotného a několika dodatkových publikací, z nichž plynou tyto základní údaje a to, že máme celkem 8 různých typů pojišťovacích zprostředkovatelů jenž všichni musí být v zapsání v registru, splňovat podmínky pro daný typ odborné způsobilosti, mít doklad o důvěryhodnosti, mít pojištění odpovědnosti proti škodě způsobené svoji činností a plnit povinnosti (především výkazové a záznamové), dané jim tímto zákonem.

Zní to pěkně, ovšem pokud se podíváme do praxe, některé z ustanovení zákona skřípou a bude je potřeba změnit tak, aby současnou situaci zlepšily. Bohužel připravovaná novela o které jsem již několikrát psal, je zatím v nedohlednu. Jsem si vědom, že oblast pojišťovacího zprostředkovatelství není hlavní prioritou naší současné vlády a že asi nebude prioritou žádné vlády, ale je důležité, aby se udržoval alespoň rámcový pokrok v této oblasti, protože poslední vyhláška měnící tento zákon byla vydána 18.9.2007.

V souvislosti se zákonodárným procesem je důležité zmínit Českou asociaci pojišťoven, která již mnohokrát do tvorby tohoto zákona promluvila a určitě ještě promluví. Ve své podstatě je možná ČAP pro tuto oblast významnější než ČNB, protože ČNB se věnuje celému finančnímu trhu, což je obrovský kolos, který není snadné hlídat a případně řídit. Kdežto ČAP se stará pouze oblast pojišťovnictví a tak má mnohem podrobnější informace o tom, co v praxi funguje a co působí problémy. Věřím, že mezi těmito dvěma uskupeními v rámci této problematiky probíhá čilá komunikace a ta koriguje nedostatky zákona případnými doporučeními ČAP svým členům. Přičemž je potřeba říci, že ČAP sdružuje téměř všechny pojišťovny na českém trhu, toto by svého postavení měla využít k zatlačení na případné nepoctivé a neeticky se chovající zprostředkovatele (nebo jiné subjekty) a pokusit se sjednat nápravu škody, která byla tímto jednáním klientovi způsobena.

Jednoznačné přínosy současného zákona jsou zvýšená ochrana klienta, lepší přehled o pojišťovacích zprostředkovatelích, zvýšená možnost kontroly a odhalení nedostatků. Je totiž potřeba si uvědomit, že před zavedením zákona nebyl znám přesný počet

zprostředkovatelů, jejich kontrola a případné odhalení nedostatků bylo velmi složité, protože měli jen velmi malé povinnosti vůči státnímu aparátu. Dnešní případný nový klient má několik možností, jak se chránit – může si zkontrolovat registraci zprostředkovatele pomocí IČ a tím si ověřit základní údaje. Pokud se jedná o větší a známější firmu, může se pokusit o ní najít recenze, čímž nadále prověřuje její důvěryhodnost. Pokud už nastane nějaký nezáviněný problém (špatná smlouva atd.), může se obrátit hned na několik institucí – samotného zprostředkovatele, pojišťovnu pro kterou tento produkt pojistil, ČAP (či jinou odbornou organizaci³⁶) a samozřejmě soud. Tímto postupným předáváním problému můžete snáze docílit jeho vyřešení.

I když je tento zákon z těch jednodušších, méně obsáhlejších a pro veřejnost méně známý, ovlivňuje zásadně pojistný trh především jeho důvěryhodnost, průhlednost a spolehlivost. Proto je potřeba, aby se všichni na tomto trhu (zprostředkovatelé, pojišťovny a vládní orgány, které na něj dohlíží) snažili eliminovat nežádoucí prvky (především podvody), které značně poškozují toto podnikání v očích obyčejných lidí a tím i naše postavení vůči světovým ekonomikám. Jednou z možností, jak docílit požadovaného souznění a zlepšení dané situace jsou dobré zákony v pojišťovnictví a v pojišťovacím zprostředkovatelství, které se významně rozvíjí.

³⁶ Např. AČPM - Asociace českých pojišťovacích makléřů či sdružení samostatných likvidátorů pojistných událostí a další

12 Literatura a seznamy

1. Jiří Adolt, Petr Suchánek, *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Nakladatelství: ASPI, 2005. 412s. IBSN 80-7357-096-3
2. Jan Hora, Jaroslava Šulcová, Aleš Zuzaňák, *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. Nakladatelství: Linde, 2004. 249s. IBSN 80-7201-488-9
3. Škopová,V., Musilová, R., Krupičková, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související*. 1. Vydání. Nakladatelství: Praha:C.H Beck, 2006. 292 s. IBSN 80-7179-476-7
4. ČAP, časopis *Pojistný obzor*. ročník 2005, IBSN 0032-2393
5. finanční zpravodaj č.12/2/2005 (?)
6. EKONOM, časopis *Ekonom*. ročník 2007 (?)
7. Ministerstvo financí ČR – Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2007
8. ČAP – výroční zpráva 2004
9. Hana Pospíchalová, *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Dostupné na informačním systému Masarykovi univerzity http://is.muni.cz/th/127690/pravf_b/
10. Jana Maříková, *Zprostředkovatelé pojištění v ČR po vstupu do EU* Dostupné na informačním systému Masarykovi univerzity http://is.muni.cz/th/76320/esf_m/
11. úplné znění zákona 350/2006 Sb.
12. zákon č. 38/ 2004 Sb.
13. zákon č. 37/ 2004 Sb.
14. zákon č. 39/1999 Sb.
15. zákon č.57/ 2006 Sb.
16. vyhláška č.40/2006 Sb.
17. vyhláška číslo 251/20004 Sb.
18. internetové stránky Informační agentury Anopress www.anopress.cz
19. internetové stránky České komory samostatných likvidátorů pojistných událostí www.ckslpu.com
20. internetové stránky Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky www.afiz.cz
21. internetové stránky Asociace českých pojišťovacích makléřů <http://www.acpm.cz>
22. internetové stránky ministerstva financí: <http://www.mfcr.cz>
23. internetové stránky ČAP : <http://www.cap.cz>

24. internetové stránky ČNB: <http://www.cnb.cz>

Seznamy

Tabulka 1: Vývoj pojišťovacích zprostředkovatelů.....	9
Tabulka 2: Počty zprostředkovatelů podle postavení	10
Tabulka 3: Seznam vybraných států EU a k nim internetové adresy orgánů dohledu. ..	39
Tabulka 4: Srovnání pojišťovacích zprostředkovatelů	43
Tabulka 5: Základní údaje o výzkumu	44
 Obrázek 1: Vývoj pojišťovacích zprostředkovatelů.	10
 Graf 1: otázka 1.....	45
Graf 2: otázka 2.....	46
Graf 3: otázka 3.....	47
Graf 4: otázka 4.....	48
Graf 5: otázka 5.....	49
Graf 6: otázka 6.....	50